

Program Uczenie się przez całe życie

Projekt SKILLS

WĘZŁY RAMOWE – CZĘŚĆ 1

Program
Uczenie się
przez całe życie

OMAWIANE ZAGADNIENIA

- **Procedura projektowania węzłów ramowych budynków parterowych (doczołowych połączeń śrubowych poddawanych zginaniu)**
 - ✓ **Nośność węzła**
 - ✓ **Sztywność obrotowa węzła**
 - ✓ **Projektowanie szczegółów konstrukcyjnych (spoiny, śruby, żebra usztywniające, blacha czołowa)**

- **Wytyczne dotyczące najlepszych praktyk projektowania i wykonywania węzłów ram budynków jednokondygnacyjnych**

SPIS TREŚCI

- **Wprowadzenie**
- **Obliczenie nośności węzła przy zginaniu**
- **Obliczenie nośności węzła przy ścinaniu**
- **Projektowanie połączeń spawanych**
- **Elementy usztywniające węzeł**
- **Obliczenie sztywności obrotowej węzła**
- **Zalecenia praktyczne**
- **Podsumowanie**

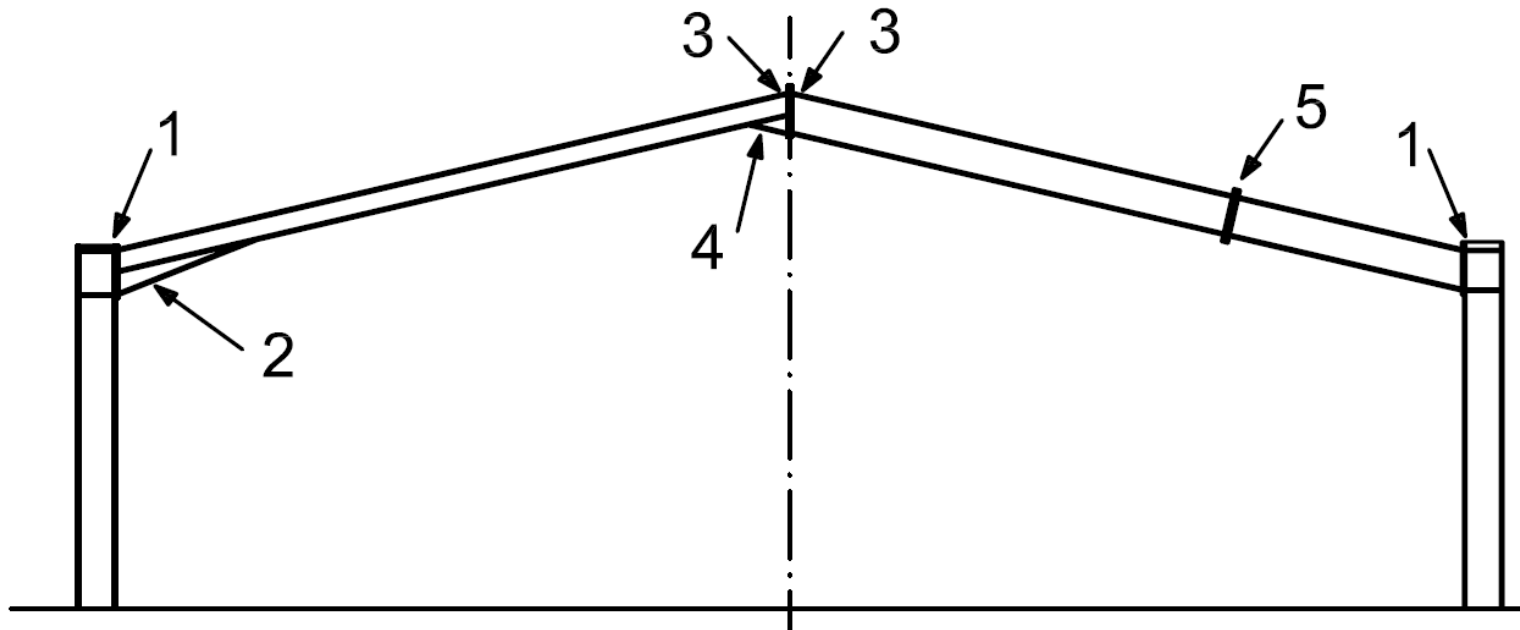
WPROWADZENIE

Program
Uczenie się
przez całe życie

WPROWADZENIE

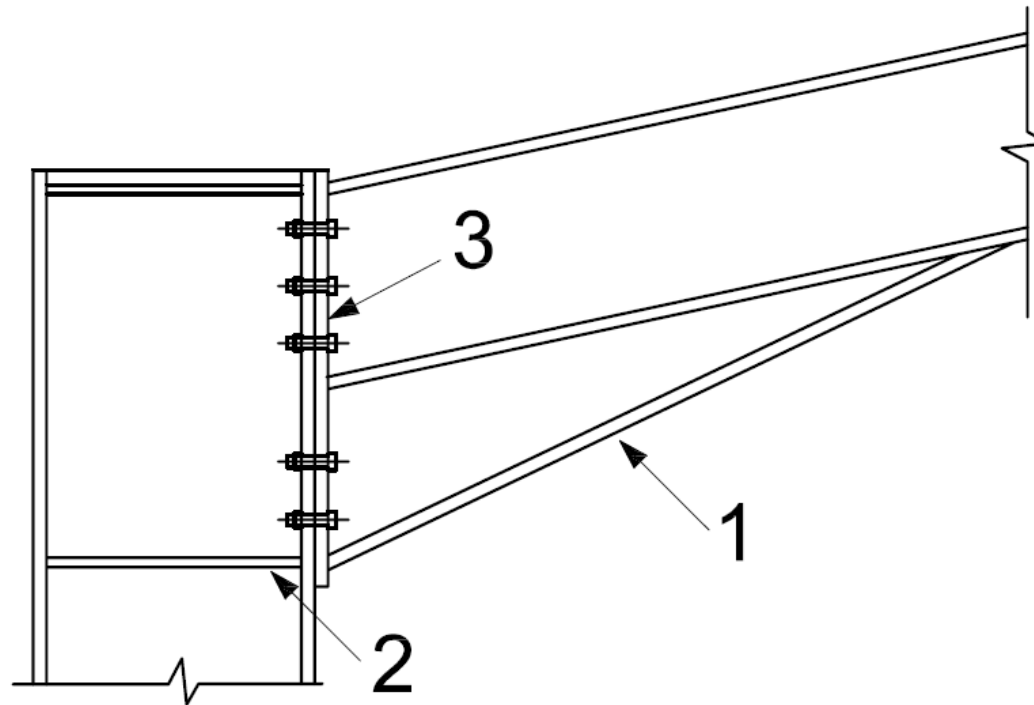
- Rodzaje węzłów w ramach budynków parterowych

1. Węzeł okapowy
2. Skos węzła okapowego
3. Węzeł kalenicowy
4. Skos węzła kalenicowego
5. Styki pośrednie

WPROWADZENIE

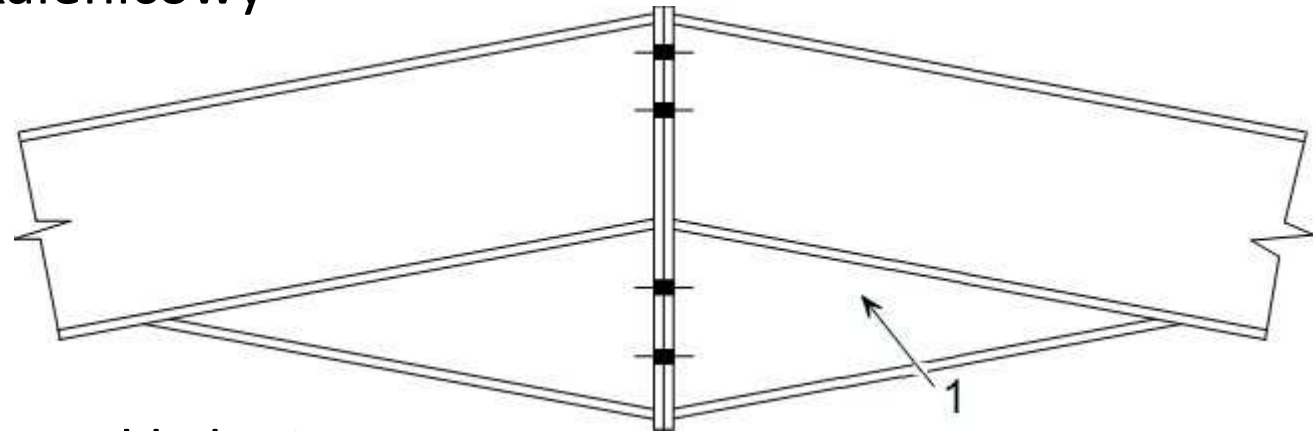
➤ Typowy węzeł okapowy

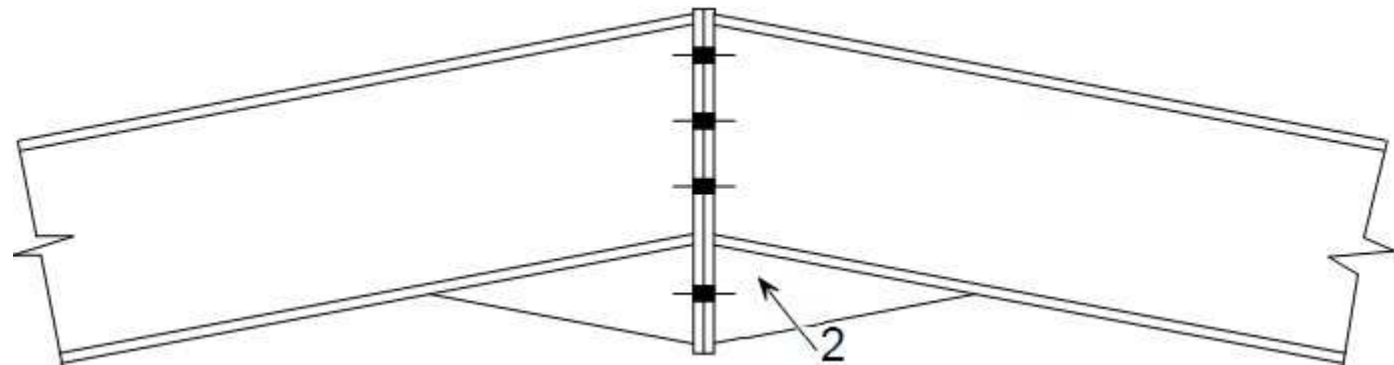
1. Skos
2. Żebro usztywniające
3. Blacha czołowa

WPROWADZENIE

➤ Typowy węzeł kalenicowy

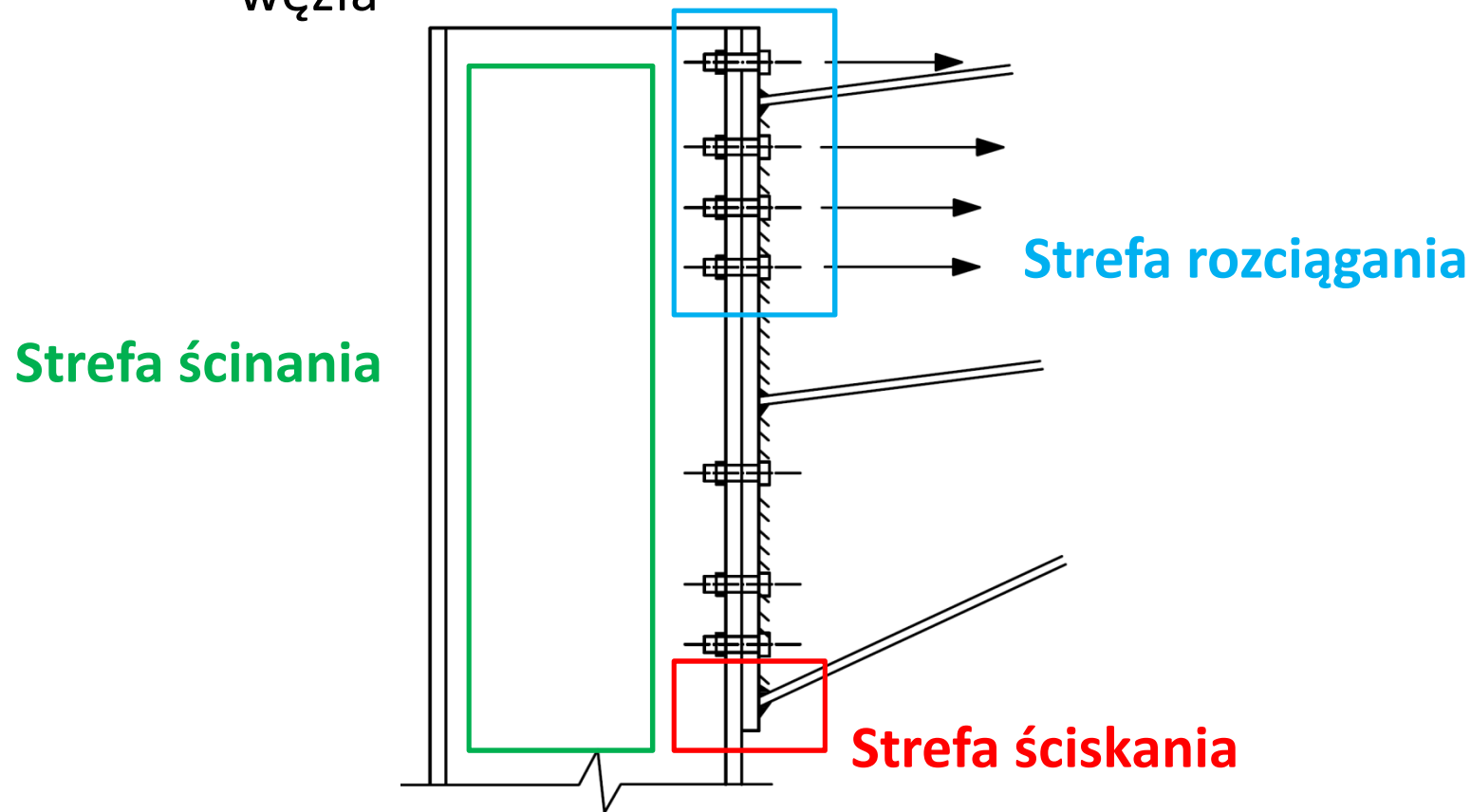
➤ Alternatywny węzeł kalenicowy

1. Skos wykonany z tego samego przekroju co rygiel
2. Blacha usztywniająca

WPROWADZENIE

- Ogólne założenia projektowe według PN-EN 1993-1-8
 - ✓ Węzeł jest modelowany za pomocą wielu części składowych
 - ✓ Podstawowe części węzła są zlokalizowane w różnych strefach węzła

OBLICZENIE NOŚNOŚCI WĘZŁA PRZY ZGINANIU

Program
Uczenie się
przez całe życie

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – INFORMACJE OGÓLNE

➤ Procedura projektowa

- ✓ Określenie nośności części podstawowych węzła w strefie ściskania $F_{c,Rd}$
- ✓ Określenie nośności panelu środka przy ścinaniu w strefie ścinania $V_{wp,Rd}$
- ✓ Określenie potencjalnej nośności szeregów śrub w strefie rozciągania $F_{t,Rd(r)}$
- ✓ Obliczenie efektywnej nośności przy rozciąganiu poszczególnych szeregów śrub $F_{tr,Rd}$
- ✓ Obliczenie nośności węzła przy zginaniu $M_{j,Rd}$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – INFORMACJE OGÓLNE

- Efektywna nośność przy rozciąganiu poszczególnych szeregów śrub może być ograniczona przez:
 - ✓ Obliczeniową nośność grupy szeregów
 - ✓ Sztywność pasa słupa lub blachy czołowej, która może uniemożliwiać plastyczny rozkład sił rozciągających
 - ✓ Nośność panelu środka przy ścinaniu
 - ✓ Nośność składnika strefy ściskanej

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

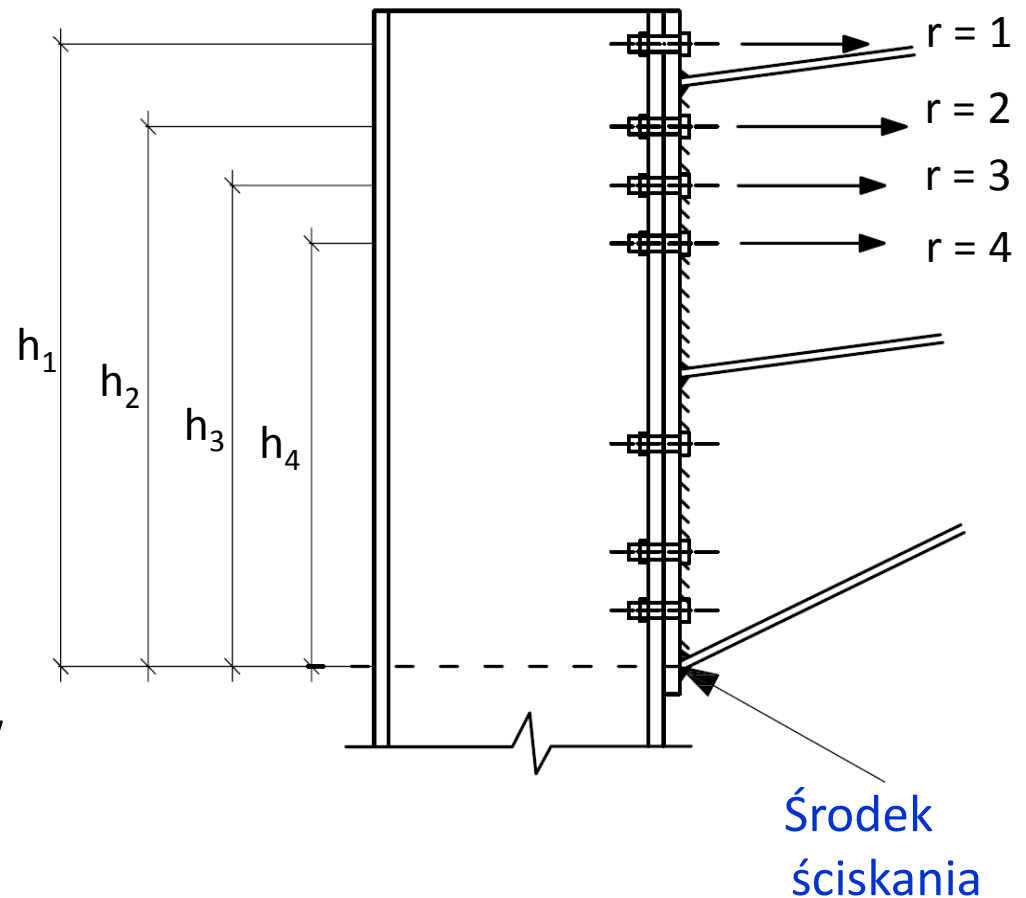
- Potencjalna nośność poszczególnych szeregów śrub w strefie rozciąganej:

$$F_{t,Rd(r)} = \min(F_{t,fc,Rd}, F_{t,wc,Rd}, F_{t,ep,Rd}, F_{t,wb,Rd}) \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.7.2(6)}$$

Część podstawowa węzła	Symbol	Odniesienie w PN-EN 1993-1-8
Pas słupa zginany	$F_{t,fc,Rd}$	6.2.6.4 i tablice: 6.2, 6.4, 6.5
Środek słupa rozciągany poprzecznie	$F_{t,wc,Rd}$	6.2.6.3
Blacha czołowa zginana	$F_{t,ep,Rd}$	6.2.6.5 i tablice: 6.2, 6.6
Środek rygla rozciągany	$F_{t,wb,Rd}$	6.2.6.8

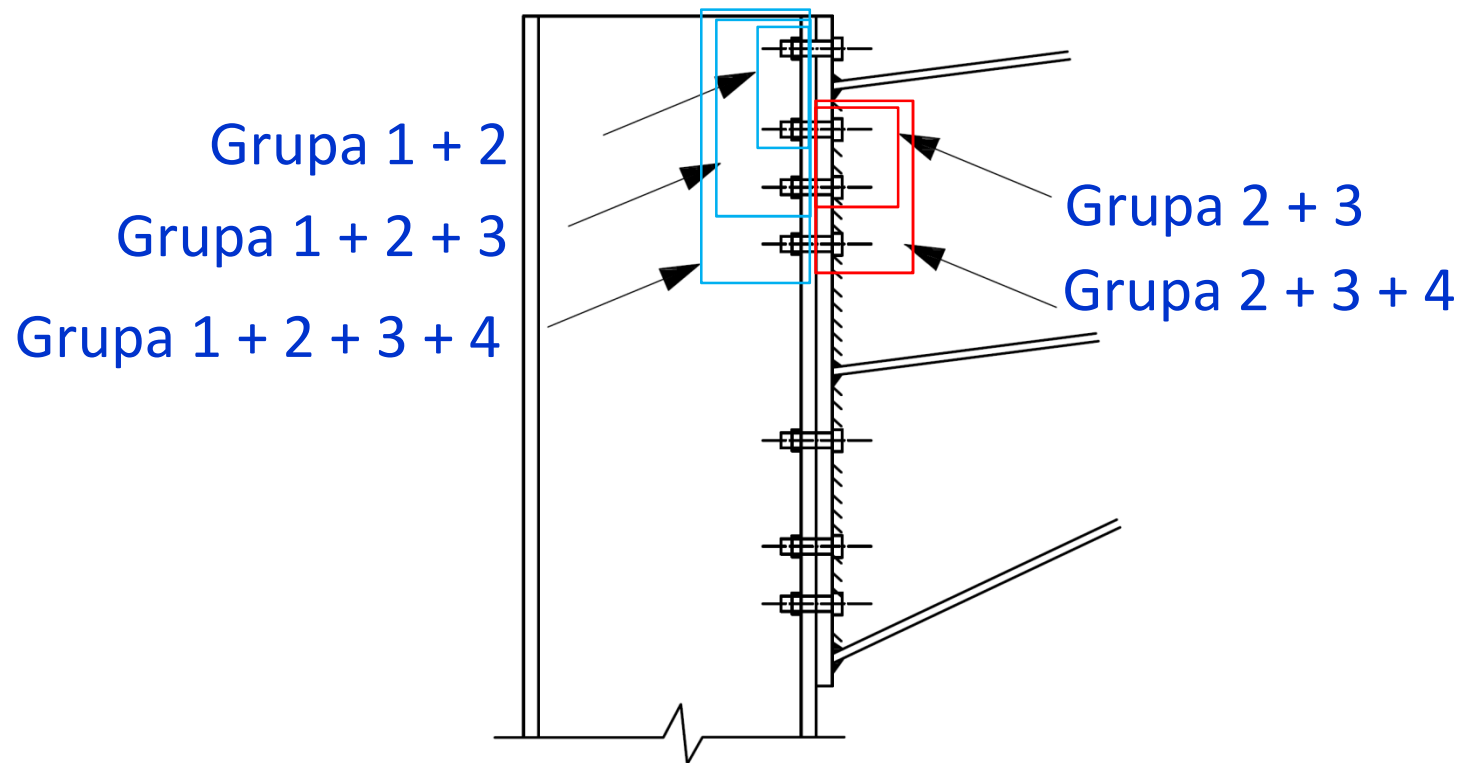
NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Obliczenia rozpocząć od najwyższego szeregu śrub, najbardziej oddalonego od środka ściskania ($r = 1$);
- Pominąć nośności śrub zlokalizowanych bliżej środka ściskania;
- Sprawdzić kolejne szeregi śrub rozpatrywane indywidualnie oraz jako część grupy szeregów (łącznie z szeregami śrub położonymi wyżej);
- Jeżeli suma nośności rozciąganych szeregów śrub jest większa niż nośność miarodajnego składnika strefy ściskania lub ścinania, to pozostałe szeregi nie są już brane pod uwagę w obliczeniach nośności węzła przy zginaniu.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Grupy szeregów śrub związane z podstawowymi częściami węzła w strefie rozciąganej, po stronie słupa i po stronie rygla z blachą czołową

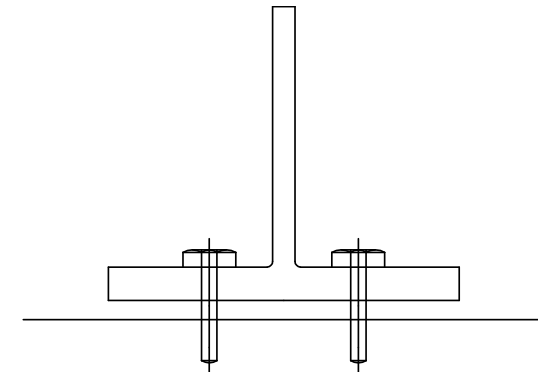
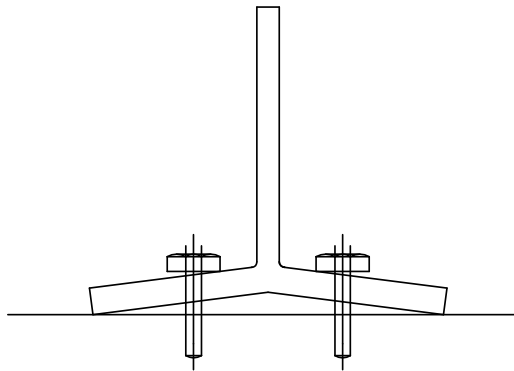
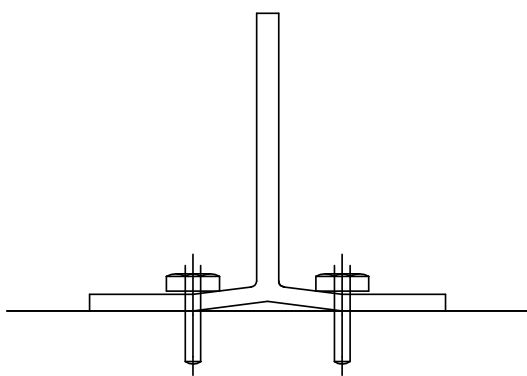
NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- **Określenie potencjalnej nośności przy rozciąganiu:**
 - ✓ **zginanej blachy czołowej $F_{t,ep,Rd}$** PN-EN 1993-1-8 § 6.2.4
 - ✓ **zginanego pasa słupa $F_{t,fc,Rd}$**
- Rzeczywiste układy linii załomów plastycznych przekształcane są w zastępczy model króćca teowego
- Każdy możliwy układ linii załomów plastycznych jest określany długością efektywną zastępczego króćca teowego l_{eff}
- Przyjmowany jest najkrótszy zastępczy króciec teowy ($\min l_{eff}$)
- Długość efektywna zastępczego króćca teowego jest potrzebna do obliczenia nośności króćca

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Modele zniszczenia zastępczego króćca teowego

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.4 Tablica 6.2

Model 1

Model 2

Model 3

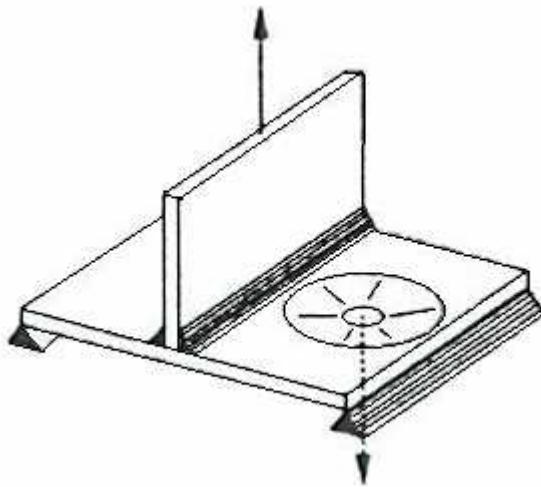
Całkowite uplastycznienie pólki zastępczego króćca teowego (mechanizm)

Zniszczenie śrub wraz z uplastycznieniem pólki zastępczego króćca teowego

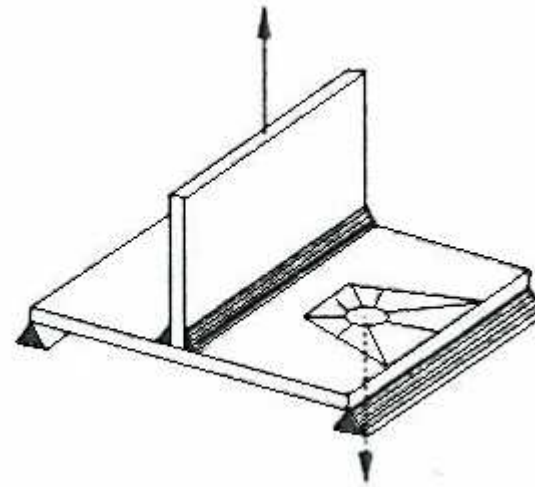
Zniszczenie śrub

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Długość efektywna zastępczego króćca teowego

Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$

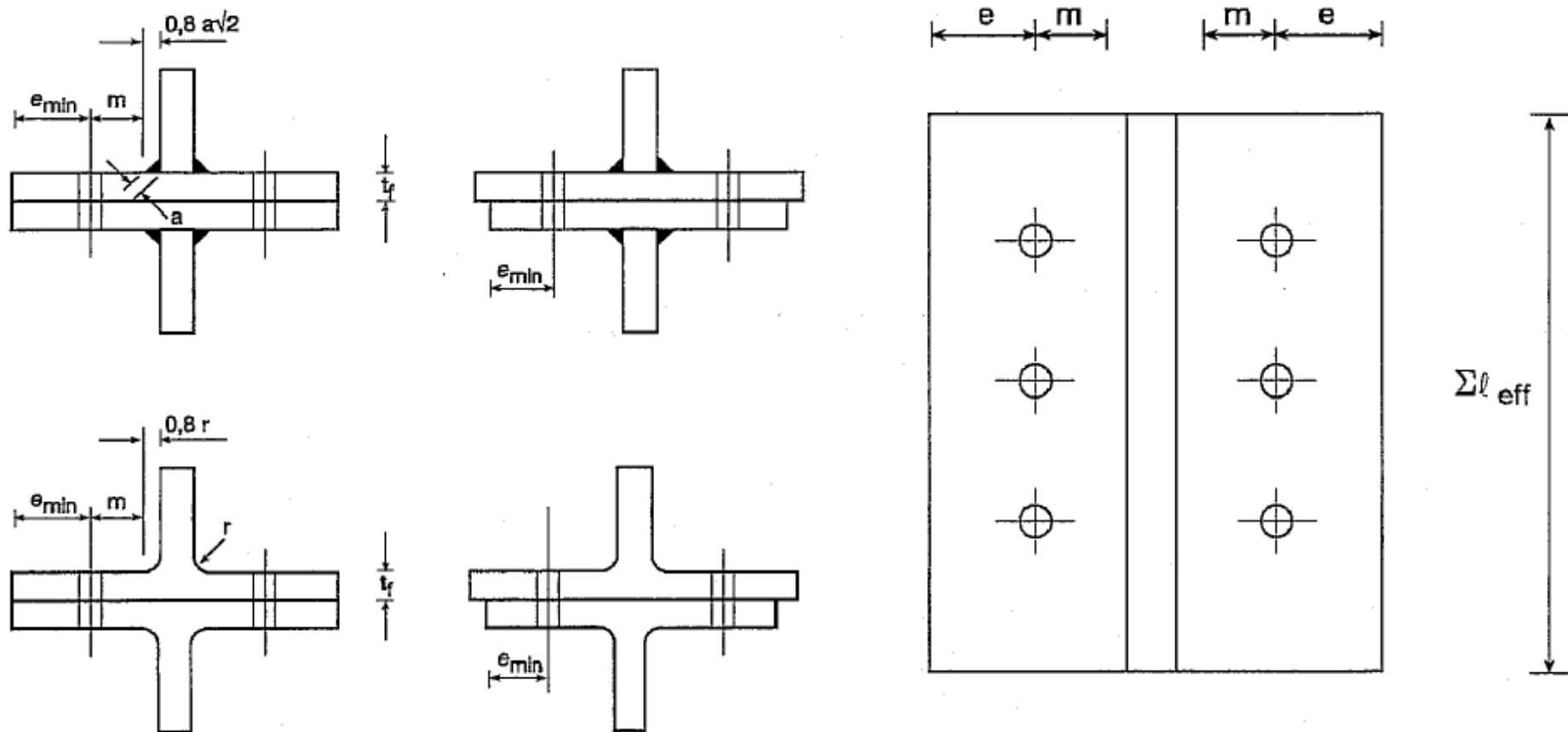

Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$

	Szereg śrub rozważany indywidualnie	Szereg śrub rozważany jako część grupy szeregów
Model 1:	$l_{eff,1} = l_{eff,nc}$ lecz $l_{eff,1} \leq l_{eff,cp}$	$\Sigma l_{eff,1} = \Sigma l_{eff,nc}$ lecz $\Sigma l_{eff,1} \leq \Sigma l_{eff,cp}$
Model 2:	$l_{eff,2} = l_{eff,nc}$	$\Sigma l_{eff,2} = \Sigma l_{eff,nc}$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Wymiary półki zastępczego króćca teowego PN-EN 1993-1-8 Rys. 6.2

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Określenie długości efektywnej zastępczego króćca teowego reprezentującego **niesztywniony pas słupa** $F_{t,fc,Rd}$

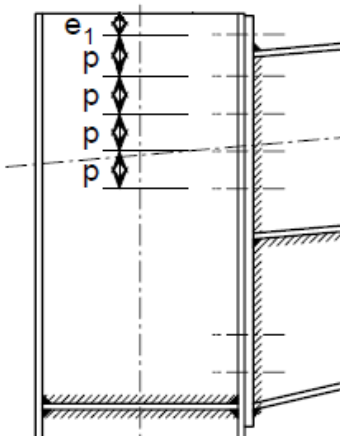
PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.4 Tablica 6.4

Położenie szeregu śrub	Szereg śrub rozważany indywidualnie		Szereg śrub rozważany jako część grupy szeregów	
	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$
Wewnętrzny szereg śrub	$2\pi m$	$4m+1,25e$	$2p$	p
Skrajny szereg śrub	Minimum z: $2\pi m,$ $\pi m+2e_1$	Minimum z: $4m+1,25e,$ $2m+0,625e+e_1$	Minimum z: $\pi m+p,$ $2e_1+p$	Minimum z: $2m+0,625e+0,5p,$ $e_1+0,5p$

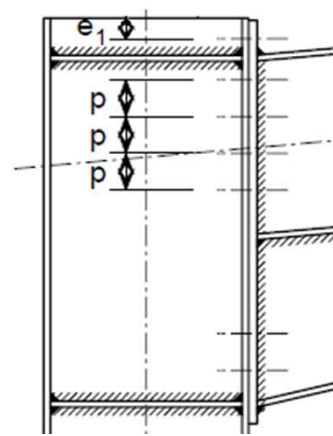
NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

➤ Określenie wartości e_1 , p i w :

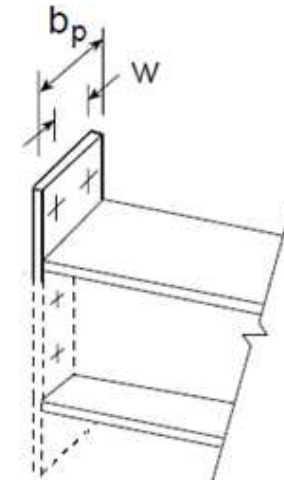
dla nieusztywnionego
pasa słupa

dla usztywnionego
pasa słupa

Dla blachy
czołowej

PN-EN 1993-1-8 § 3.5 Tablica 3.3

$$t = t_{\min} = \min(t_p, t_{fc})$$

	Minimum	Maksimum		
		Konstrukcje wykonane ze stali według:		
		PN-EN 10025 (z wyjątkiem EN 10025-5)		PN-EN 10025-5
		Stal narażona	Stal nienarażona	Stal stosowana bez zabezpieczeń
		na wpływy atmosferyczne lub korozyjne		
e_1	$1,2d_0$	$4t + 40\text{mm}$		$\max(8t; 125\text{mm})$
p	$2,2d_0$	$\min(14t; 200\text{mm})$	$\min(14t; 200\text{mm})$	$\min(14t_{\min}; 175\text{mm})$
w	$2,4d_0$	$\min(14t; 200\text{mm})$	$\min(14t; 200\text{mm})$	$\min(14t_{\min}; 175\text{mm})$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Określenie długości efektywnej zastępczego króćca teowego reprezentującego **usztwniony pas słupa** $F_{t,fc,Rd}$

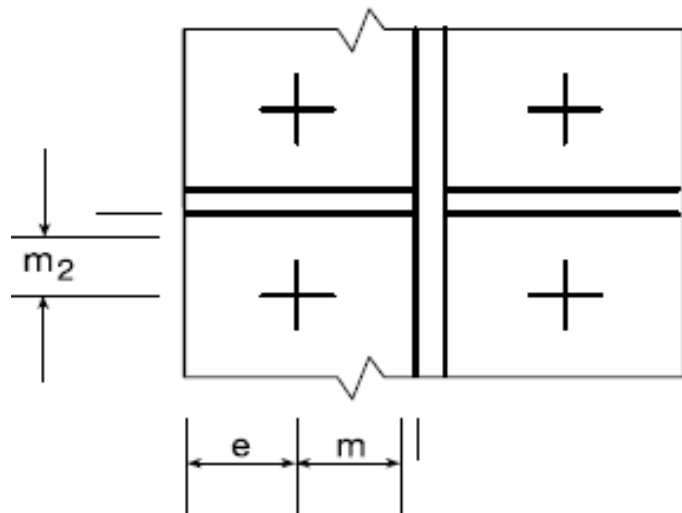
PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.4 Tablica 6.5

Położenie szeregu śrub	Szereg śrub rozważany indywidualnie		Szereg śrub rozważany jako część grupy szeregów	
	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$
Szereg śrub w pobliżu żebra	$2\pi m$	αm	$\pi m + p$	$0,5p + \alpha m - (2m + 0,625e)$
Inny wewnętrzny szereg śrub	$2\pi m$	$4m + 1,25e$	$2p$	p
Inny skrajny szereg śrub	Minimum z: $2\pi m,$ $\pi m + 2e_1$	Minimum z: $4m + 1,25e,$ $2m + 0,625e + e_1$	Minimum z: $\pi m + p,$ $2e_1 + p$	Minimum z: $2m + 0,625e + 0,5p,$ $e_1 + 0,5p$
Skrajny szereg śrub w pobliżu żebra	Minimum z: $2\pi m,$ $\pi m + 2e_1$	$e_1 + \alpha m$ $-(2m + 0,625e)$	-	-

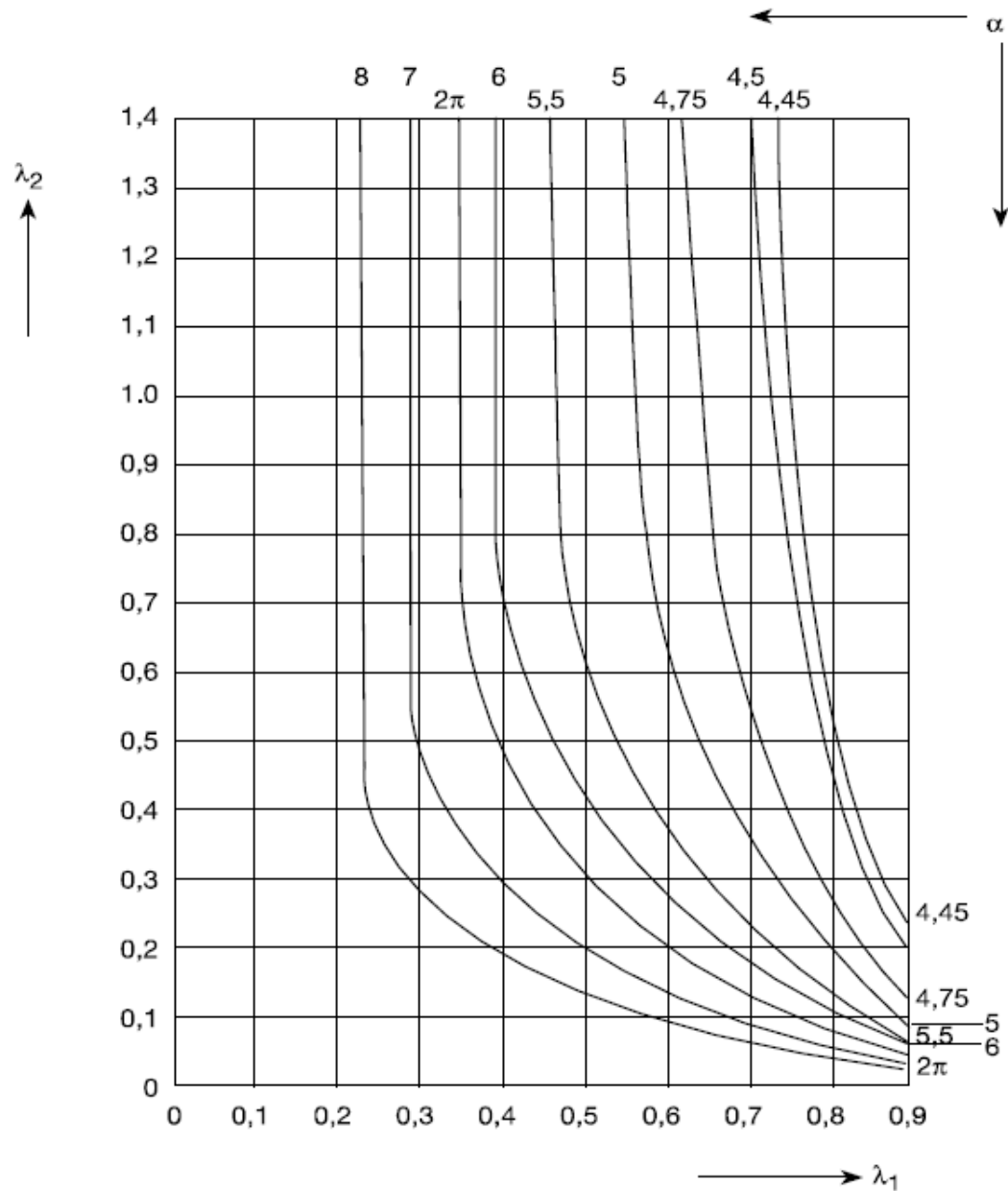
NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Wartości α w przypadku uźebrowanych pasów słupów i blach czołowych

PN-EN 1993-1-8 Rys. 6.11

$$\lambda_1 = \frac{m}{m+e} \quad \lambda_2 = \frac{m_2}{m+e}$$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

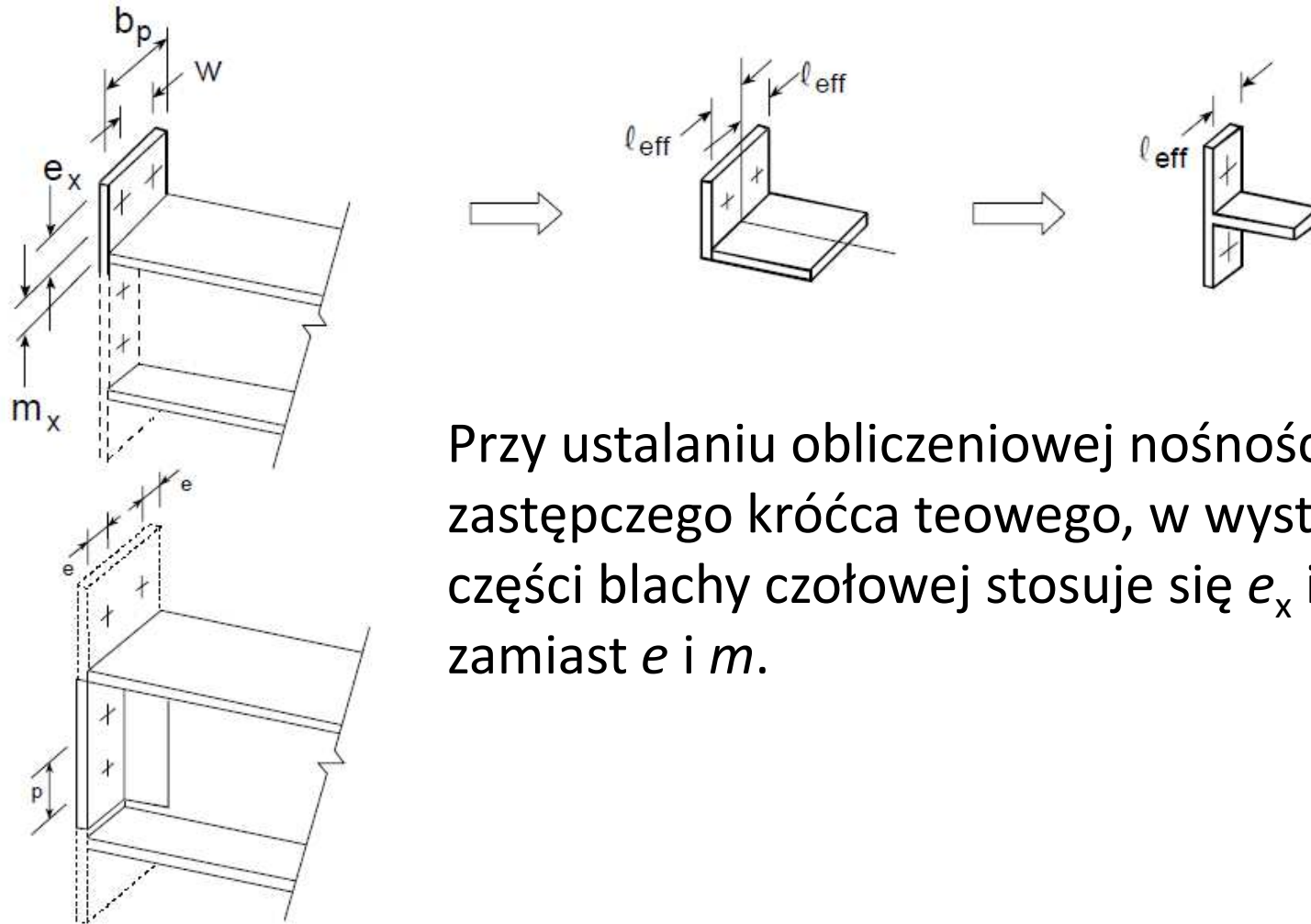
- Określenie długości efektywnej zastępczego króćca teowego reprezentującego **blachę czołową** $F_{t,ep,Rd}$ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.5

Tablica 6.6

Położenie szeregu śrub	Szereg śrub rozważany indywidualnie		Szereg śrub rozważany jako część grupy szeregów	
	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$	Mechanizmy kołowe $l_{eff,cp}$	Mechanizmy niekołowe $l_{eff,nc}$
Szereg śrub poza rozciąganiem pasem belki	Minimum z: $2\pi m_x$, $\pi m_x + w$, $\pi m_x + 2e$	Minimum z: $4m_x + 1,25e_x$, $e + 2m_x + 0,625e_x$, $0,5b_p$, $0,5w + 2m_x + 0,625e_x$	-	-
Pierwszy szereg śrub poniżej rozciąganego pasa belki	$2\pi m$	αm	$\pi m + p$	$0,5p + \alpha m - (2m + 0,625e)$
Inny wewnętrzny szereg śrub	$2\pi m$	$4m + 1,25e$	$2p$	p
Inny skrajny szereg śrub	$2\pi m$	$4m + 1,25e$	$\pi m + p$	$2m + 0,625e + 0,5p$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

- Modelowanie wystającej blachy czołowej jako oddzielnych króćców teowych
PN-EN 1993-1-8 Rys. 6.10

Przy ustalaniu obliczeniowej nośności półki zastępczego króćca teowego, w wystającej części blachy czołowej stosuje się e_x i m_x zamiast e i m .

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

➤ Obliczenie nośności półki króćca teowego:

Model 1	$F_{T,1,Rd} = \frac{4 M_{pl,1,Rd}}{m}$
Model 2	$F_{T,2,Rd} = \frac{2 M_{pl,2,Rd} + n \sum F_{t,Rd}}{m + n}$
Model 3	$F_{T,3,Rd} = \sum F_{t,Rd}$

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.4 Tablica 6.2

$$M_{pl,1,Rd} = 0,25 \sum I_{eff,1} t_f^2 f_y / \gamma_{M0}$$

$$M_{pl,2,Rd} = 0,25 \sum I_{eff,2} t_f^2 f_y / \gamma_{M0}$$

$$n = e_{min} \leq 1,25m$$

t_f – grubość półki zastępczego króćca teowego ($t_f = t_{fc}$ lub $t_f = t_p$)

$F_{t,Rd}$ – obliczeniowa nośność śruby na rozciąganie
$$F_{t,Rd} = \frac{0,9 f_{ub} A_s}{\gamma_{M2}}$$

PN-EN 1993-1-8 § 3.6.1 Tablica 3.4

$\sum F_{t,Rd}$ – sumaryczna nośność $F_{t,Rd}$ wszystkich śrub w króćcu

$\gamma_{M2} = 1,25$ - współczynnik częściowy do obliczania nośności śrub

$\gamma_{M0} = 1,00$ - współczynnik częściowy do obliczania nośności przekroju

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

➤ Określenie potencjalnej nośności przy rozciąganiu:

✓ **Zginana blacha czołowa** $F_{t,ep,Rd} = \min(F_{T,1,Rd}, F_{T,2,Rd}, F_{T,3,Rd})$

$F_{T,1,Rd}$, $F_{T,2,Rd}$, $F_{T,3,Rd}$ – obliczeniowe nośności zastępczego króćca teowego przy różnych modelach zniszczenia, reprezentującego zginaną blachę czołową

✓ **Zginany pas słupa** $F_{t,fc,Rd} = \min(F_{T,1,Rd}, F_{T,2,Rd}, F_{T,3,Rd})$

$F_{T,1,Rd}$, $F_{T,2,Rd}$, $F_{T,3,Rd}$ – obliczeniowe nośności zastępczego króćca teowego przy różnych modelach zniszczenia, reprezentującego zginany pas słupa

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

➤ Obliczeniowa nośność środника słupa przy rozciąganiu $F_{t,wc,Rd}$

$$F_{t,wc,Rd} = \frac{\omega b_{\text{eff},t,wc} t_{wc} f_{y,wc}}{\gamma_{M0}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.3}$$

gdzie:

ω - współczynnik redukcyjny, uwzględniający interakcję ze ścinaniem w panelu środnika słupa (PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.3), stosując odpowiednio wartość $b_{\text{eff},t,wc}$ zamiast $b_{\text{eff},c,wc}$.

$b_{\text{eff},t,wc}$ - szerokość współpracująca środnika słupa przy rozciąganiu; dla połączeń śrubowych jest równa efektywnej długości równoważnego króćca teowego, reprezentującego pas słupa

t_{wc} - grubość środnika słupa

$\gamma_{M0} = 1,00$ - wsp. częściowy do obliczania nośności przekroju

Uwaga: Żebra lub nakładki środnika mogą być zastosowane w celu zwiększenia obliczeniowej²⁸ nośności środnika słupa.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

Określenie współczynnika redukcyjnego ω ze względu na interakcję ze ścinaniem

PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.3

Parametr przeniesienia β	Współczynnik redukcyjny ω
$0 \leq \beta \leq 0,5$	$\omega = 1$
$0,5 < \beta < 1$	$\omega = \omega_1 + 2(1 - \beta)(1 - \omega_1)$
$\beta = 1$	$\omega = \omega_1$
$1 < \beta < 2$	$\omega = \omega_1 + (\beta - 1)(\omega_2 - \omega_1)$
$\beta = 2$	$\omega = \omega_2$
$\omega_1 = \frac{1}{\sqrt{1 + 1,3(b_{\text{eff,c,wc}} t_{\text{wc}} / A_{\text{vc}})^2}}$	$\omega_2 = \frac{1}{\sqrt{1 + 5,2(b_{\text{eff,c,wc}} t_{\text{wc}} / A_{\text{vc}})^2}}$

A_{vc} - pole przekroju czynnego przy ścinaniu słupa PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.1

β - parametr przeniesienia PN-EN 1993-1-8 § 5.3(7)

$b_{\text{eff,c,wc}}$ - szerokość efektywna średnika słupa przy ściskaniu PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2(1)

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

Określenie parametru przeniesienia β

Dla jednostronnych konfiguracji węzłów:

$$\beta = 1$$

PN-EN 1993-1-8 § 5.3(9)

lub Tablica 5.4

Określenie przekroju czynnego przy ścinaniu słupa A_{vc}

PN-EN 1993-1-1

§ 6.2.6.1

✓ Dla walcowanych dwuteowników, ścinanych prostopadle do osi y-y:

$$A_{vc} = A_c - 2b_{fc}t_{fc} + t_{fc}(t_{wc} + 2r_c) \geq \eta h_{wc}t_{wc}$$

✓ Dla spawanych dwuteowników i przekrojów skrzynkowych, ścinanych prostopadle do osi y-y: $A_{vc} = \eta \sum h_{wc}t_{wc}$

✓ Dla spawanych dwuteowników i przekrojów skrzynkowych, ścinanych prostopadle do osi z-z : $A_{vc} = A_c - \sum h_{wc}t_{wc}$

η - można przyjmować przybliżoną wartość równą 1,0

h_{wc} – wysokość środka w świetle pasów

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ROZCIĄGANIA

➤ Obliczeniowa nośność środka belki przy rozciąganiu $F_{t,wb,Rd}$

$$F_{t,wb,Rd} = \frac{b_{\text{eff},t,wb} t_{wb} f_{y,wb}}{\gamma_{M0}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.8}$$

gdzie:

$b_{\text{eff},t,wb}$ - szerokość efektywna środka belki przy rozciąganiu; jest równa długości efektywnej zastępczego króćca teowego, reprezentującego zginaną blachę czołową dla pojedynczego szeregu śrub lub grupy szeregów

t_{wb} - grubość środka belki

$\gamma_{M0} = 1,00$ - wsp. częściowy do obliczania nośności przekroju

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

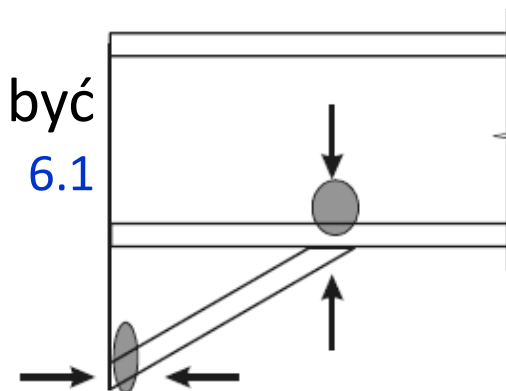
- Obliczeniowa nośność strefy ściskania może być ograniczona przez:

$$F_{c,Rd} = \min(F_{c,wc,Rd}, F_{c,fb,Rd}, F_{c,hb,Rd})$$

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.7.2

Część podstawowa węzła	Symbol	Odniesienie w PN-EN 1993-1-8
Środek słupa ściskany poprzecznie	$F_{c,wc,Rd}$	6.2.6.2
Pas i środek belki w strefie ściskania	$F_{c,fb,Rd}$	6.2.6.7
Belka ze skosem w strefie ściskania	$F_{c,hb,Rd}$	6.2.6.7/6.2.6.2

Nośność na ściskanie belki ze skosem może być rozpatrzone jak podano w [PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.1](#) (składnik 20)

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

➤ Obliczeniowa nośność środka słupa przy poprzecznym ściskaniu $F_{c,wc,Rd}$

$$F_{c,wc,Rd} = \frac{\omega k_{wc} b_{eff,c,wc} t_{wc} f_{y,wc}}{\gamma_{M0}} \leq \frac{\omega k_{wc} \rho b_{eff,c,wc} t_{wc} f_{y,wc}}{\gamma_{M1}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2}$$

gdzie:

ω - współczynnik redukcyjny, uwzględniający interakcję ze ścinaniem (PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.3)

k_{wc} - współczynnik redukcyjny (PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2(2))

ρ - współczynnik redukcyjny ze względu na wyboczenie miejscowe (PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2(1))

$b_{eff,c,wc}$ - szerokość efektywna środka słupa przy ściskaniu

$\gamma_{M1} = 1,00$ - wsp. częściowy do obliczania nośności elementu

$\gamma_{M0} = 1,00$ - wsp. częściowy do obliczania nośności przekroju

Uwaga: Żebra lub nakładki środka słupa mogą być zastosowane w celu zwiększenia obliczeniowej nośności środka słupa.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

- Szerokość efektywna środka słupa przy ściskaniu $b_{\text{eff},c,\text{wc}}$

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2

Dla połączeń śrubowych z blachą czołową:

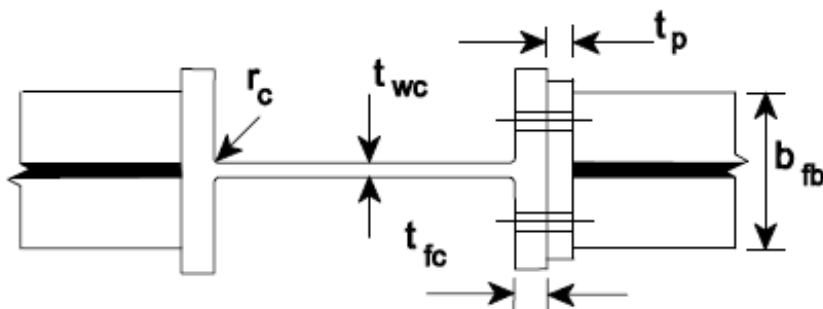
$$b_{\text{eff},c,\text{wc}} = t_{\text{fb}} + 2\sqrt{2}a_p + 5(t_{\text{fc}} + s) + s_p$$

gdzie:

$$s_p = t_p + c \leq 2t_p$$

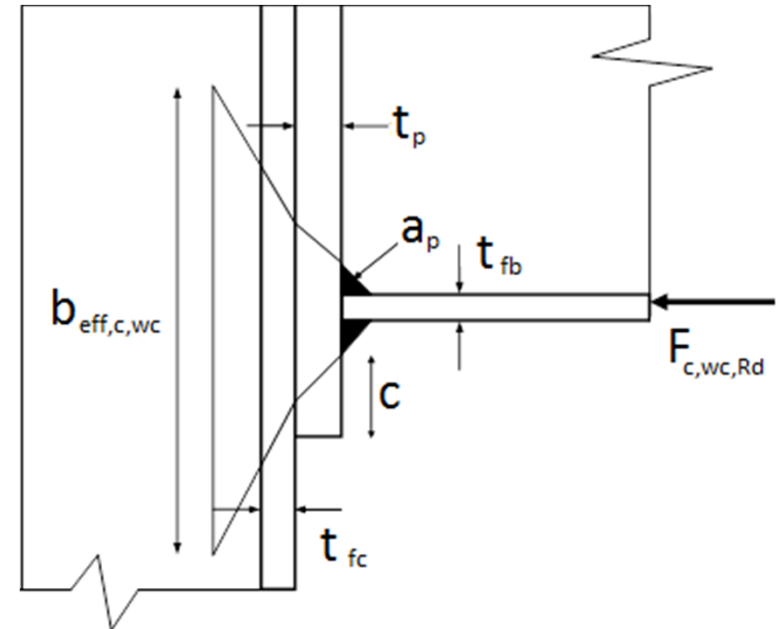
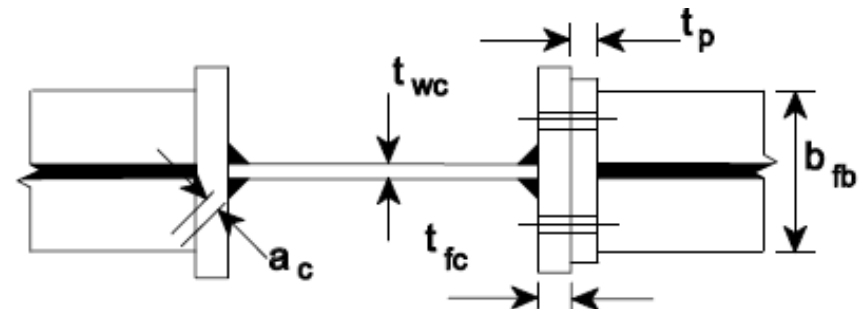
Przy dwuteownikach walcowanych:

$$s = r_c$$

Przy dwuteownikach spawanych:

$$s = \sqrt{2}a_c$$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

➤ Współczynnik redukcyjny

ze względu na wyboczenie miejscowe ρ

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2(1)

Jeżeli $\bar{\lambda}_p \leq 0,72 \Rightarrow \rho = 1,0$ lub jeżeli $\bar{\lambda}_p > 0,72 \Rightarrow \rho = \frac{\bar{\lambda}_p - 0,2}{\bar{\lambda}_p^2}$

$\bar{\lambda}_p$ - smukłość płytowa:
$$\bar{\lambda}_p = 0,932 \sqrt{\frac{b_{\text{eff},c,\text{wc}} d_{\text{wc}} f_{y,\text{wc}}}{Et_{\text{wc}}^2}}$$

✓ Słup z dwuteownika walcowanego (I lub H): $d_{\text{wc}} = h_c - 2(t_{\text{fc}} + r_c)$

✓ Słup z dwuteownika spawanego (I lub H): $d_{\text{wc}} = h_c - 2(t_{\text{fc}} + \sqrt{2}a_c)$

h_c - wysokość przekroju słupa

t_{fc} - grubość pasa słupa

r_c - projekt zaokrąglenia naroża przekroju słupa

a_c - grubość spoiny łączącej pas ze środkiem słupa
w dwuteowniku spawanym

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

➤ **Współczynnik redukcyjny k_{wc}** PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2(2)

$$\sigma_{com,Ed} \leq 0,7f_{y,wc} \Rightarrow k_{wc} = 1 \quad \text{lub} \quad \sigma_{com,Ed} > 0,7f_{y,wc} \Rightarrow k_{wc} = 1,7 - \frac{\sigma_{com,Ed}}{f_{y,wc}}$$

$\sigma_{com,Ed}$ - maksymalne ściskające naprężenie normalne od siły podłużnej i momentu zginającego w części płaskiej środnika (przyległej do zaokrągleń w przekrojach walcowanych lub brzegu spoiny w przekrojach spawanych)

Na ogół współczynnik redukcyjny $k_{wc} = 1,0$ i redukcja nie jest konieczna. Dlatego można ją pominąć w obliczeniach wstępnych, gdy naprężenia normalne nie są znane i sprawdzane później.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

- **Obliczeniowa nośność pasa belki (rygla) przy ściskaniu $F_{c,fb,Rd}$**

$$F_{c,fb,Rd} = \frac{M_{c,Rd}}{(h - t_{fb})} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.7}$$

gdzie:

$M_{c,Rd}$ - obliczeniowa nośność przekroju poprzecznego belki (PN-EN 1993-1-1 § 6.2.5); dla belek ze skosem, $M_{c,Rd}$ może być policzona z pominięciem pośredniego pasa

h - wysokość przekroju; dla belek ze skosem to jest wysokość wytworzonego przekroju

t_{fb} - grubość pasa belki (rygla); dla rygla ze skosem – to jest grubość pasa skosu

Jeżeli wysokość belki (uwzględniającej skos) przekracza 600 mm, udział środka belki w obliczeniowej nośności na ściskanie powinien być ograniczony do 20%.

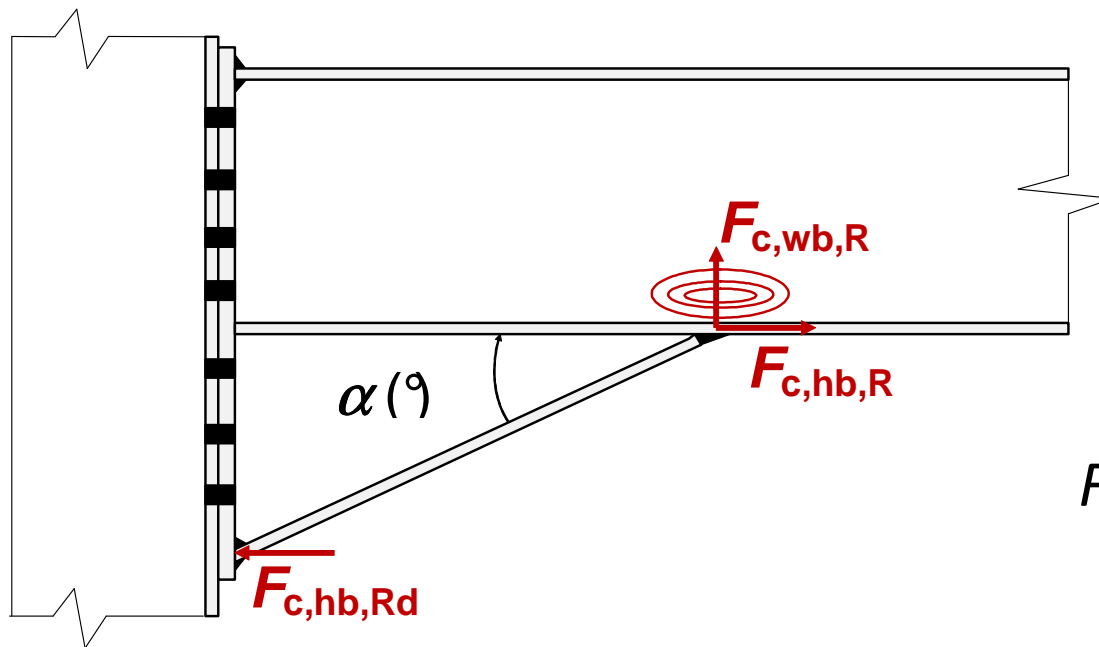
Stąd, jeżeli nośność pasa jest równa $t_{fb} b_{fb} f_{y,fb}$ to:

$$F_{c,fb,Rd} \leq \frac{t_{fb} b_{fb} f_{y,fb}}{0,8}$$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

- Obliczeniowa nośność belki (rygla) ze skosem w strefie ściskania

$F_{c,hb,Rd}$ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.7(3)

$$F_{c,hb,Rd} = \frac{F_{c,wb,Rd}}{\tan \alpha}$$

$$F_{c,wb,Rd} = \frac{\omega k_{wb} \rho b_{eff,c,wb} t_{wb} f_{y,wb}}{\gamma_{M1}}$$

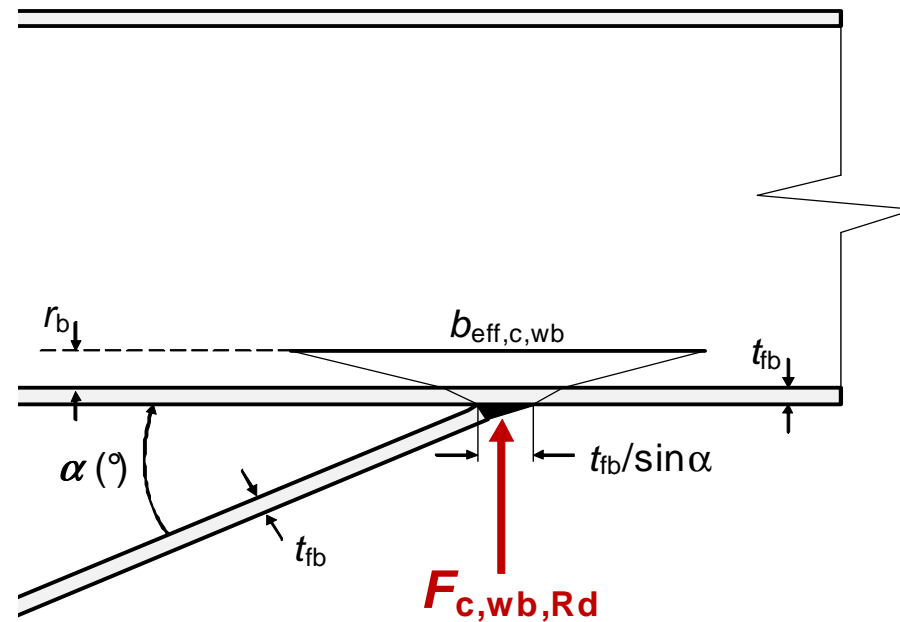
gdzie:

$F_{c,wb,Rd}$ - obliczeniowa nośność środka belki przy poprzecznym ściskaniu (zgodnie z PN-EN 1993-1-1 § 6.2.6.2)

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCISKANIA

- Efektywna szerokość środka belki przy ściskaniu $b_{\text{eff},c,\text{wb}}$

$$b_{\text{eff},c,\text{wb}} = \frac{t_{\text{fb}}}{\sin\alpha} + 5(t_{\text{fb}} + r_b)$$

Pozostałe parametry w wyrażeniu na $F_{c,\text{wb},\text{Rd}}$: ω , k_{wb} , ρ powinny być obliczone analogicznie jak parametry we wzorze na $F_{c,\text{wc},\text{Rd}}$, podstawiając za poszczególne wartości związane ze słupem odpowiednie wartości związane z belką.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – STREFA ŚCINANIA

➤ Obliczeniowa nośność panelu środka przy ścinaniu $V_{wp,Rd}$

$$V_{wp,Rd} = \frac{0,9 f_{y,wc} A_{vc}}{\sqrt{3} \gamma_{M0}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.1}$$

Powyższe wyrażenie ma zastosowanie pod warunkiem, że smukłość środka słupa spełnia warunek : $d/t_w \leq 69\varepsilon$

gdzie:

A_{vc} - przekrój czynny przy ścinaniu słupa (PN-EN 1993-1-1 § 6.2.6(3))

d - wysokość środka słupa

$$\varepsilon = \sqrt{\frac{235}{f_{y,wc}}}$$

$\gamma_{M0} = 1,00$ - wsp. częściowy do obliczania nośności przekroju

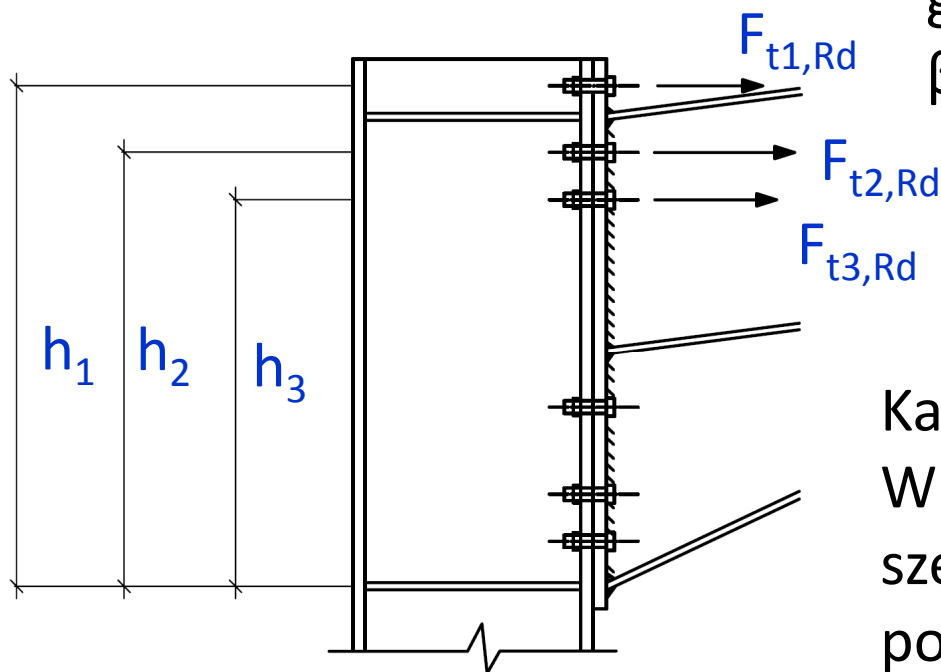
Uwaga: Żebra lub nakładki środka mogą być zastosowane w celu zwiększenia obliczeniowej nośności środka słupa.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – NOŚNOŚCI SZEREGÓW ŚRUB

$$F_{t1,Rd} = \min(F_{t,Rd(1)}, F_{c,Rd}, V_{wp,Rd}/\beta)$$

$$F_{t2,Rd} = \min(F_{t,Rd(2)}, F_{c,Rd} - F_{t1,Rd}, V_{wp,Rd}/\beta - F_{t1,Rd})$$

$$F_{t3,Rd} = \min(F_{t,Rd(3)}, F_{t,Rd(2+3)} - F_{t2,Rd}, F_{c,Rd} - F_{t1,Rd} - F_{t2,Rd}, V_{wp,Rd}/\beta - F_{t1,Rd} - F_{t2,Rd})$$

gdzie:

β parametr przeniesienia;

dla węzłów jednostronnych $\beta = 1$

PN-EN 1993-1-8 § 5.3(7) lub Tablica 5.4

Każda wartość $F_{ti,Rd}$ powinna być > 0 .

W przeciwnym razie, gdy $F_{ti,Rd} \leq 0$, szereg i nie jest aktywny i należy pominąć jego nośność.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – OGRANICZENIA

➤ Rozkład plastyczny sił w szeregach śrub

Plastyczny rozkład sił w szeregach śrub jest dopuszczalny jeżeli nośność poszczególnych szeregów śrub $F_{tr,Rd}$ nie przekracza $1,9 F_{t,Rd}$. [PN-EN 1993-1-8 § 6.2.7.2 \(9\)](#)

gdzie:

$F_{t,Rd}$ – obliczeniowa nośność śruby na rozciąganie
[PN-EN 1993-1-8 § 3.6.1 Tablica 3.4](#)

Jeżeli $F_{tr,Rd} > 1,9 F_{t,Rd}$, to stosuje się ograniczenie.

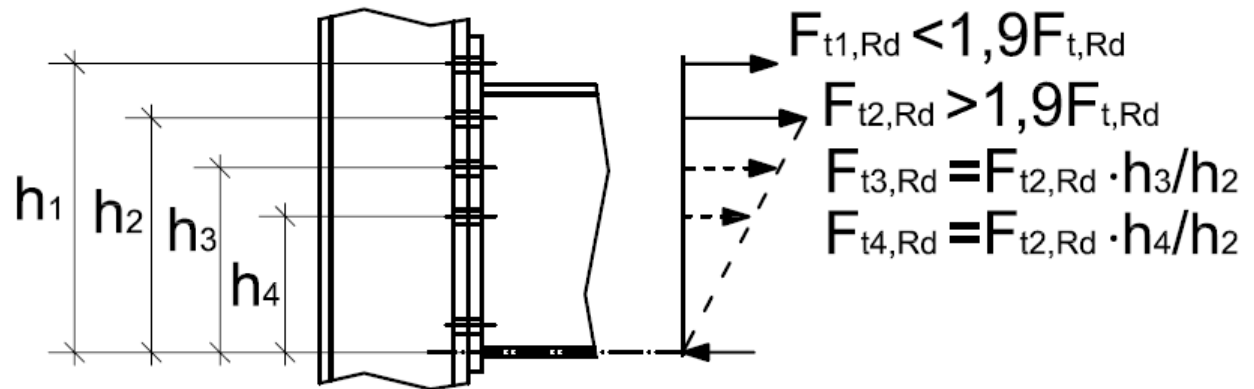
Skutkiem tego ograniczenia jest nałożenie trójkątnego rozkładu sił w szeregach śrub.

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU – OGRANICZENIA

➤ Redukcja obliczeniowej nośności szeregów śrub przy rozciąganiu

$$F_{tr,Rd} \leq \frac{F_{tx,Rd} h_r}{h_x}$$

EN 1993-1-8 § 6.2.7.2 (9)

Trójkątny rozkład sił w szeregach śrub

gdzie:

$F_{tx,Rd}$ - obliczeniowa nośność przy rozciąganiu śrub jednego z wcześniejszych szeregów x, większa od $1,9F_{t,Rd}$

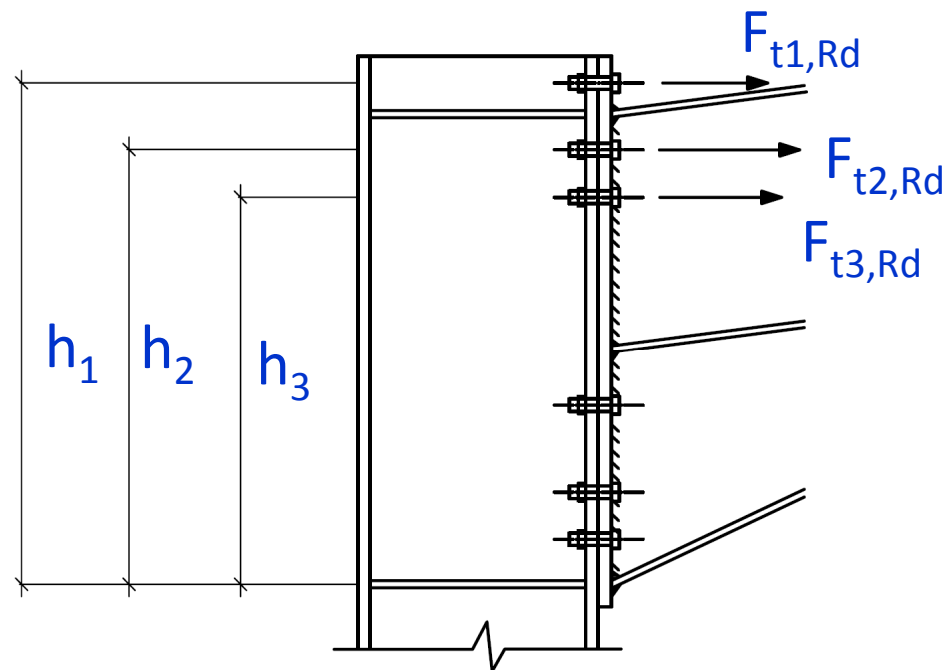
h_x - odległość szeregu x od środka ściskania

h_r - odległość od środka ściskania do rozpatrywanego szeregu śrub

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ZGINANIU

Obliczeniowa nośność węzła przy zginaniu PN-EN 1993-1-8 § 6.2.7.2 (1)

$$M_{j,Rd} = \sum_r F_{tr,Rd} h_r$$

$$M_{j,Rd} = F_{t1,Rd} h_1 + F_{t2,Rd} h_2 + F_{t3,Rd} h_3$$

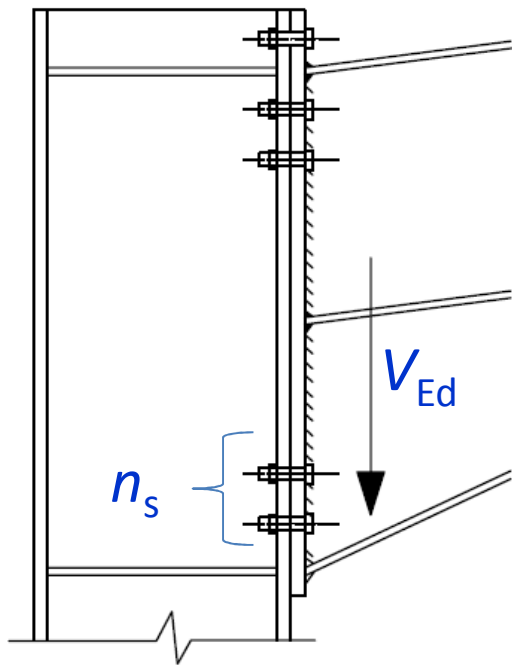
NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

Program
Uczenie się
przez całe życie

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

- Do przeniesienia siły poprzecznej V_{Ed} są przyjmowane śruby w dolnej części węzła
- Śruby te muszą być sprawdzone na ścinanie i docisk

$$V_{Ed} \leq n_s \cdot \min(F_{v,Rd}, F_{b,Rd})$$

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.2(2)

gdzie:

n_s – liczba śrub przenoszących siłę ścinającą
(śruby zlokalizowane w najniższych szeregach)

$F_{v,Rd}$ – nośność śruby na ścinanie

$F_{b,Rd}$ – nośność śruby na docisk (należy rozpatrywać dwukrotnie, ze względu na docisk trzpienia śruby do blachy czołowej i pasa słupa)

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

- Nośność obliczeniowa pojedynczej śruby na ścinanie $F_{V,Rd}$

$$F_{V,Rd} = \frac{\alpha_v f_{ub} A}{\gamma_{M2}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 Tablica 3.4}$$

- ✓ Gdy płaszczyzna ścinania przechodzi przez gwintowaną część śruby:
 - A jest polem przekroju czynnego śruby A_s
 - dla klas 4.6, 5.6 i 8.8 $\Rightarrow \alpha_v = 0,6$
 - dla klas 4.8, 5.8, 6.8 i 10.9 $\Rightarrow \alpha_v = 0,5$
- ✓ Gdy płaszczyzna ścinania nie przechodzi przez gwintowaną część śruby:
 - A jest polem przekroju trzpienia śruby
 - $\alpha_v = 0,6$

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

- Nośność obliczeniowa pojedynczej śruby na docisk $F_{b,Rd}$

$$F_{b,Rd} = \frac{k_1 \alpha_b f_u d t}{\gamma_{M2}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 Tablica 3.4}$$

gdzie:

α_b jest najmniejszą wartością spośród: α_d , f_{ub}/f_u or 1,0

f_u - wytrzymałość na rozciąganie stali odpowiednio:
blachy czołowej lub pasa słupa

f_{ub} - wytrzymałość na rozciąganie stali śruby

$t = t_p$ gdy rozważany jest docisk trzpienia śruby do blachy czołowej lub

$t = t_{fc}$ gdy rozważany jest docisk trzpienia śruby do pasa słupa

d - średnica śruby

$\gamma_{M2} = 1,25$ - wsp. częściowy do obliczania nośności śrub

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

PN-EN 1993-1-8 Tablica 3.4

➤ Określenie α_d

$$\text{dla śrub skrajnych: } \alpha_d = \frac{e_1}{3d_0} \quad \text{dla śrub pośrednich: } \alpha_d = \frac{p_1}{3d_0} - \frac{1}{4}$$

d_0 - średnica otworu na śrubę

e_1 - odległość czołowa osi otworu śruby od najbliższego brzegu części, mierzona w kierunku obciążenia

p_1 - osiowy rozstaw łączników w szeregu równoległym do kierunku obciążenia

NOŚNOŚĆ WĘZŁA PRZY ŚCINANIU

PN-EN 1993-1-8 Tablica 3.4

➤ Określenie k_1

dla śrub skrajnych:

$$k_1 = \min\left(2,8 \frac{e_2}{d_0} - 1,7; 1,4 \frac{p_2}{d_0} - 1,7; 2,5\right)$$

dla śrub pośrednich:

$$k_1 = \min\left(1,4 \frac{p_2}{d_0} - 1,7; 2,5\right)$$

d_0 - średnica otworu na śrubę

e_2 - odległość boczna osi otworu na śrubę od najbliższego brzegu części, mierzona prostopadle do kierunku obciążenia

p_2 - rozstaw sąsiednich szeregów śrub, mierzony prostopadle do kierunku obciążenia

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

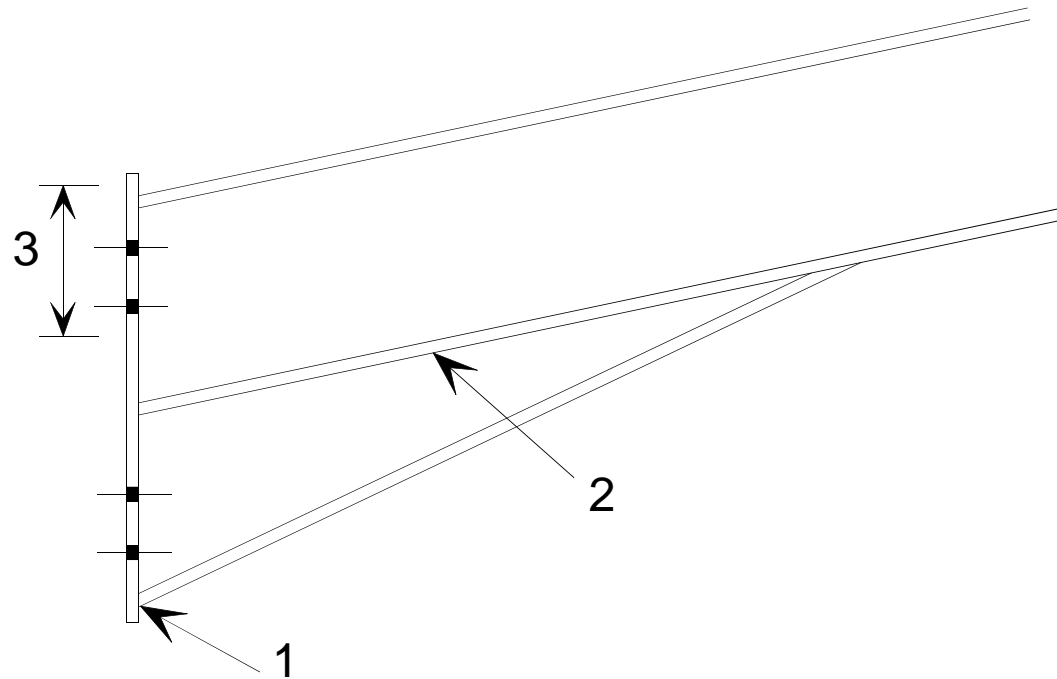
Program
Uczenie się
przez całe życie

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

➤ Wymagania dotyczące projektowania spoin

- ✓ We wszystkich węzłach wymiary spoin powinny być takie, aby nośność złącza spawanego nie decydowała o obliczeniowej nośności węzła przy zginaniu; [PN-EN 1993-1-8 § 6.2.3\(4\)](#)
- ✓ W częściach składowych węzła poddawanych rozciąganiu wymagane jest wykonanie spoin o pełnej wytrzymałości;
- ✓ Jeżeli połączenie poddawane jest zginaniu momentem o zmiennym znaku (np. ze względu na oddziaływanie wiatru), spoiny w strefie ściskanej muszą przenieść siłę rozciągającą;
- ✓ Należy zapobiegać pęknięciom lamelarnym (wytyczne dotyczące pęknięć lamelarnych podano w PN-EN 1993-1-10).

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

1. Spoiny nominalne (ale sprawdzone na ewentualną siłę rozciągającą wywołaną momentem o zmiennym znaku)
2. Ciągłe spoiny pachwinowe
3. Spoiny o pełnej nośności

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

➤ Spoiny pasa rozciąganego

- ✓ Spoiny łączące rozciągany pas rygla z blachą czołową muszą być spoinami o pełnej wytrzymałości.
- ✓ Często wykorzystywaną alternatywną praktyką jest projektowanie spoin pasa rozciąganego w oparciu o mniejszą z następujących wartości:
 - nośność pasa przy rozciąganiu równa $b_f t_f f_y$
 - całkowita siła rozciągająca w trzech górnych szeregach śrub, gdy zastosowana jest blacha czołowa wystająca lub w dwóch górnych szeregach śrub, gdy zastosowana jest blacha zlicowana.

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

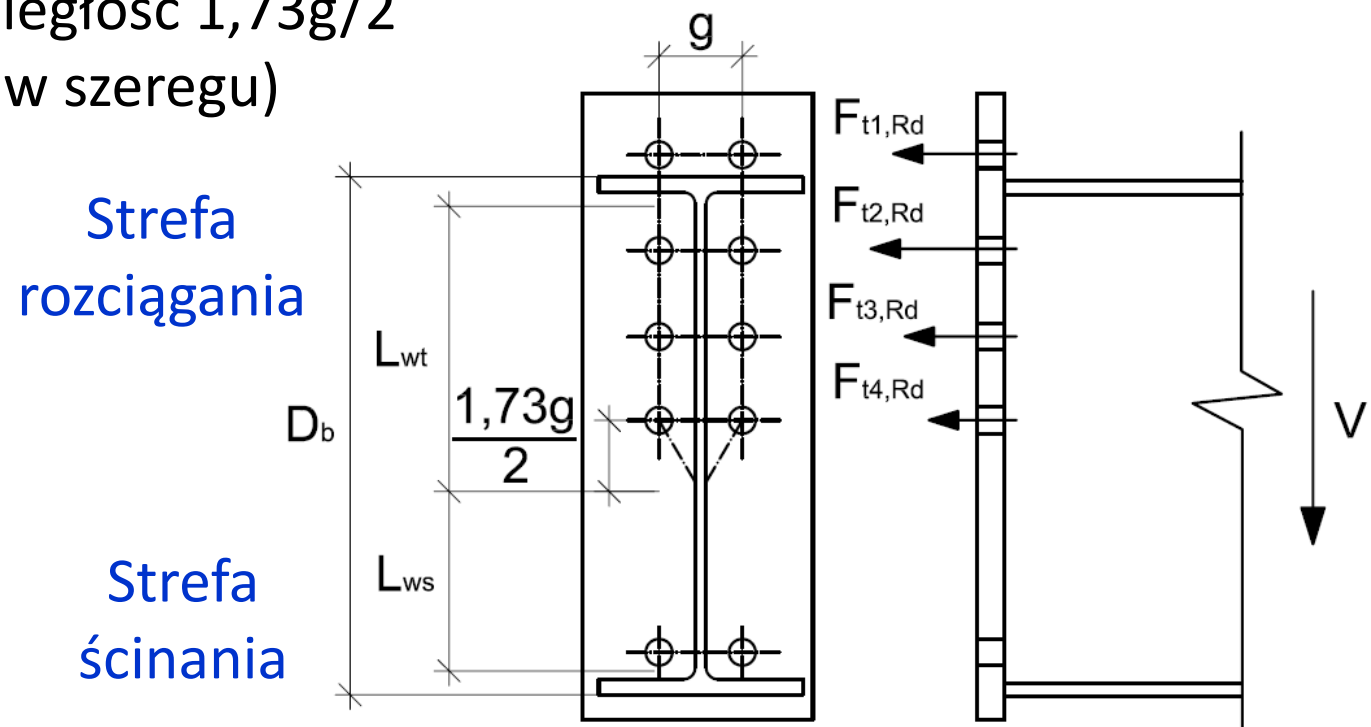
➤ Spoiny pasa ściskanego

- ✓ Gdy pas ściskany ma sfrezowany koniec, można założyć istnienie docisku pomiędzy pasem rygla a blachą czołową i w tym przypadku wystarczy wykonanie nominalnych spoin pachwinowych (zalecane grubości spoin:
 $a = 4 \div 6 \text{ mm}$ dla $t_{fb} \leq 12 \text{ mm}$ lub $a = 6 \div 8 \text{ mm}$ dla $t_{fb} > 12 \text{ mm}$).
- ✓ W przypadku braku zapewnienia pełnego docisku, wówczas spoina musi być zaprojektowana do przeniesienia całej siły ściskającej.
- ✓ W przypadku występowania momentu o zmiennym znaku (np. w kombinacji obciążeń z ssaniem wiatru na połąć dachową), spoiny muszą być zwymiarowane przy uwzględnieniu takiej kombinacji obciążeń.

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

➤ Spoiny środника – strefa rozciągana

- ✓ Zaleca się wykonanie spoin środnika w strefie rozciągania o pełnej wytrzymałości.
- ✓ Spoiny o pełnej wytrzymałości dla środnika w strefie rozciąganej powinny sięgać poniżej dolnego szeregu śrub poddawanych rozciąganiu na odległość $1,73g/2$ (g – rozstaw śrub w szeregu)

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

➤ Spoiny środka – strefa ścinania

Nośność spoin środka rygla przy działaniu pionowych sił ścinających:

$$P_{sw} = 2 \cdot a \cdot f_{vw,d} \cdot L_{ws}$$

gdzie:

a - grubość spoiny pachwinowej

$f_{vw,d}$ - obliczeniowa wytrzymałość spoin pachwinowych

$$f_{vw,d} = \frac{f_u / \sqrt{3}}{\beta_w \gamma_{M2}} \quad \text{PN-EN 1993-1-8 § 4.5.3.3(3)}$$

L_{ws} - pionowa długość spoin w strefie ścinania (pozostałej części środka nieprzyrzędowanej do strefy rozciągania)

f_u - nominalna wytrzymałość na rozciąganie słabszej z łączonych części

β_w - odpowiedni współczynnik korelacji według Tablicy 4.1.

PROJEKTOWANIE POŁĄCZEŃ SPAWANYCH

PN-EN 1993-1-8 Tablica 4.1

➤ Współczynniki korelacji β_w dla spoin pachwinowych

Norma i gatunek stali			Współczynnik korelacji β_w
EN 10025	EN 10210	EN 10219	
S 235 S 235 W	S 235 H	S 235 H	0,8
S 275 S 275 N/NL S 275 M/ML	S 275 H S 275 NH/NLH	S 275 H S 275 NH/NLH S 275 MH/MLH	0,85
S 355 S 355 N/NL S 355 M/ML S 355 W	S 355 H S 355 NH/NLH	S 355 H S 355 NH/NLH S 355 MH/MLH	0,9
S 420 N/NL S 420 M/ML		S 420 MH/MLH	1,0
S 460 N/NL S 460 M/ML S 460 Q/QL/QL1	S 460 NH/NLH	S 460 NH/NLH S 460 MH/MLH	1,0

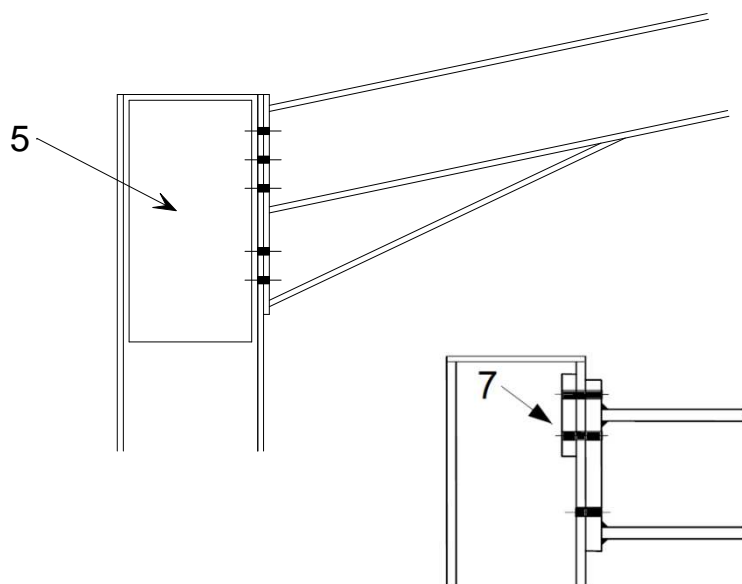
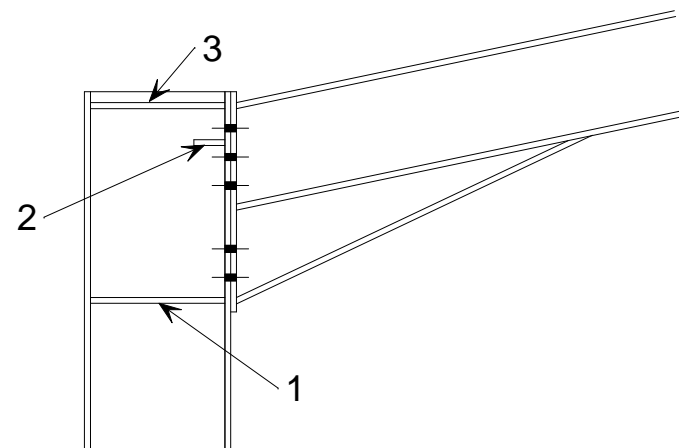
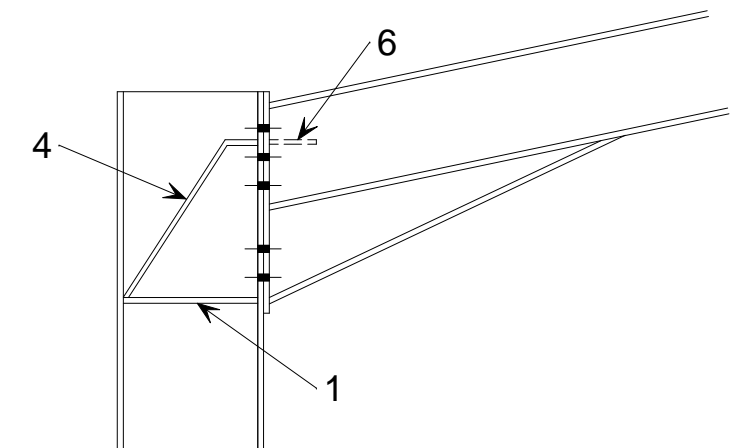
ELEMENTY USZTYWNIAJĄCE WĘZEL

Program
Uczenie się
przez całe życie

ELEMENTY USZTYWNIAJĄCE WĘZŁ

➤ Rodzaje elementów usztywniających węzeł

1. Żebro usztywniające słup w strefie ściskania
2. Żebro usztywniające pas słupa
3. Blacha głowicowa
4. Żebro ukośne
5. Nakładka środniczka
6. Żebro usztywniające blachę czołową
7. Blacha wzmacniająca pas słupa

ELEMENTY USZTYWNIAJĄCE WĘZEL

Rodzaj elementu usztywniającego	Wpływ	Uwagi
Żebro usztywniające słup w strefie ściskania	Zwiększa nośność i sztywność słupa przy ściskaniu	Wymagane zazwyczaj w połączeniach ram portalowych
Żebro usztywniające pas słupa w strefie rozciągania	Zwiększa nośność pasa słupa przy zginaniu	
Żebro ukośne w strefie ścinania	Zwiększa nośność panelu środnika słupa i wzmacnia pas rozciągany	Powszechnie stosowane rozwiązanie - może spowodować bardziej skomplikowane połączenia w płaszczyźnie mniejszej sztywności
Nakładka środnika	Zwiększa sztywność i nośność środnika słupa przy ścinaniu i ściskaniu	Połączenia w płaszczyźnie mniejszej sztywności są prostsze. Element wymagający położenia wielu spoin

ELEMENTY USZTYWNIAJĄCE WĘZEL

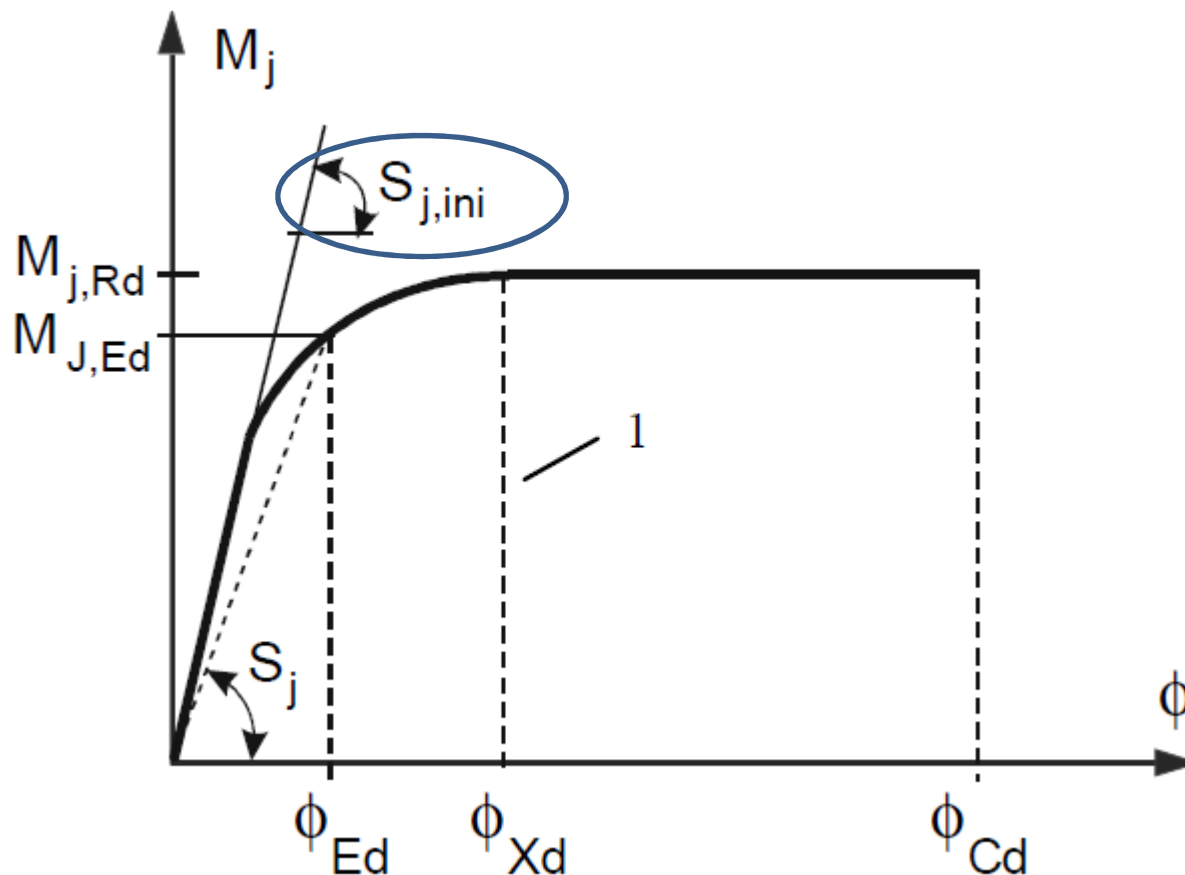
Rodzaj elementu usztywniającego	Wpływ	Uwagi
Żebro usztywniające blachę czołową	Zwiększa nośność blachy czołowej przy zginaniu .	Nie zalecane w praktyce; raczej należy zwiększyć grubość blachy.
Blacha głowicowa	Zwiększa nośność pasa słupa przy zginaniu oraz nośność przy ściskaniu (w sytuacji działania momentów o zmiennym znaku).	Zwykle montowana w słupie, wyrównywana z górnym pasem rygla.
Blacha wzmacniająca pas słupa	Zwiększa nośność pasa słupa przy zginaniu.	Efektywna tylko w przypadku wzmacniania pasa w modelu 1.

OBLICZENIE SZTYWNOŚCI OBROTOWEJ WĘZŁA

Program
Uczenie się
przez całe życie

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – INFORMACJE OGÓLNE

1 – Zakres S_j

PN-EN 1993-1-8 Rys. 6.1

Obliczeniowa charakterystyka moment-obrót węzła

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – INFORMACJE OGÓLNE

➤ **Granice klasyfikacji węzłów** zależą od:

PN-EN 1993-1-8 § 5.2.2.5

- ✓ początkowej sztywności obrotowej $S_{j,ini}$;
- ✓ momentów bezwładności: rygla I_b i słupa I_c ;
- ✓ rozpiętości rygla L_b i wysokości słupa rozpatrywanej kondygnacji L_c ;
- ✓ współczynnika k_b zależnego od sztywności ramy

gdzie:

$k_b = 8$ w odniesieniu do ram, w których układ stężeń redukuje poziomy przechył co najmniej o 80%

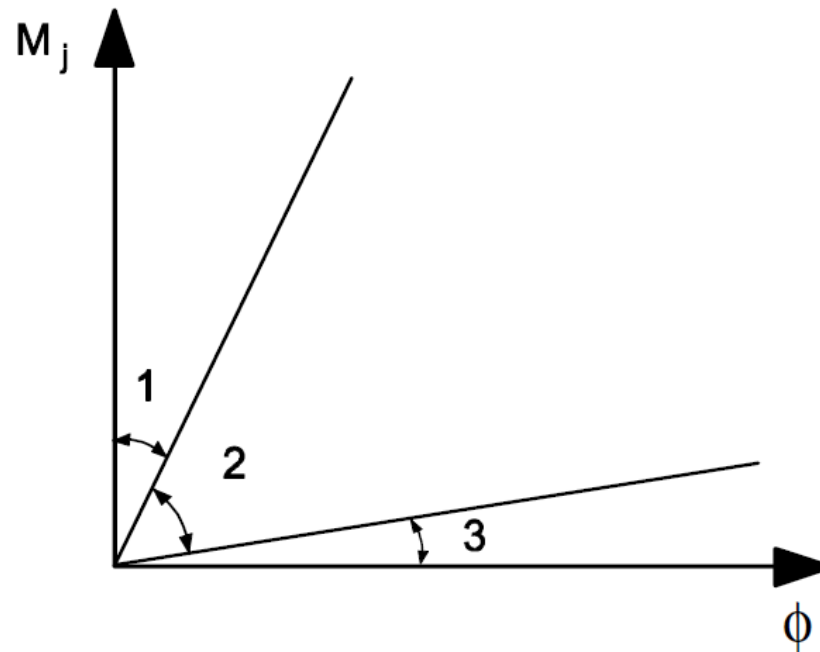
$k_b = 25$ w odniesieniu do innych ram, pod warunkiem, że w każdej kondygnacji $K_b/K_c \geq 0,1$

$$K_b = \frac{EI_b}{L_b} \quad K_c = \frac{EI_c}{L_c}$$

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – INFORMACJE OGÓLNE

Klasyfikacja węzłów ze względu na sztywność:

- Strefa 1: węzły sztywne, jeżeli $S_{j,ini} \geq k_b EI_b / L_b$
- Strefa 2: węzły podatne, jeżeli $0,5EI_b / L_b < S_{j,ini} < k_b EI_b / L_b$
- Strefa 3: węzły nominalnie przegubowe, jeżeli $S_{j,ini} \leq 0,5EI_b / L_b$

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – SZTYWNOŚĆ POCZĄTKOWA

➤ Sztywność początkowa

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.1(4)

$$S_{j,ini} = \frac{Ez^2}{\sum_i \frac{1}{k_i}}$$

gdzie:

E - moduł sprężystości podłużnej stali

z - ramię dźwigni

PN-EN 1993-1-8 § 6.2.7

k_i - współczynnik sztywności i -tej części podstawowej węzła

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

➤ **Współczynniki sztywności składników węzła** PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.10

Współczynnik sztywności	Część podstawowa węzła
k_1	Panel środka słupa ścinany
k_2	Środek słupa w strefie ściskania
k_3	Środek słupa w strefie rozciągania
k_4	Pas słupa zginany w strefie rozciągania
k_5	Blacha czołowa zginana w strefie rozciągania
k_{10}	Śruby rozciągane

Wartości poszczególnych współczynników sztywności są określone w:

PN-EN 1993-1-8 Tablica 6.11

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

- **Nieuzębrowany panel środka w warunkach ścinania**

$$k_1 = \frac{0,38A_{vc}}{\beta \cdot z}$$

- **Uzębrowany panel środka w warunkach ścinania**
(usztynwiony zębem ukośnym)

$$k_1 = \infty$$

z - ramię dźwigni

β - parametr transformacji

PN-EN 1993-1-8 § 5.3(7)

(w przypadku węzłów jednostronnych $\beta = 1$)

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

- **Nieuźebrowany środek słupa w strefie ściskania**

$$k_2 = \frac{0,7b_{\text{eff,c,wc}}t_{\text{wc}}}{d_c}$$

- **Uźebrowany środek słupa w strefie ściskania**
(usztywniony żebrami poprzecznymi)

$$k_2 = \infty$$

$b_{\text{eff,c,wc}}$ - szerokość efektywna [PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.2](#)

t_{wc} - grubość środnika słupa

d_c - wysokość środnika w świetle pasów

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

➤ Środek słupa w strefie rozciągania

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

(dla pojedynczego szeregu śrub w strefie rozciągania)

$$k_3 = \frac{0,7b_{\text{eff,t,wc}}t_{\text{wc}}}{d_c}$$

$b_{\text{eff,t,wc}}$ - szerokość efektywna środka słupa przy rozciąganiu (dla pojedynczego szeregu śrub w strefie rozciągania); przyjmuje się równą najmniejszej dla tego szeregu długości efektywnej l_{eff} (rozpatrywanego indywidualnie lub jako część grupy szeregów) na podstawie:

- ✓ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.3 i Tablicy 6.4 gdy pas słupa jest nieuzębrowany
- ✓ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.3 i Tablicy 6.5 gdy pas słupa jest uzebrowany

t_{wc} - grubość środka słupa

d_c - wysokość środka w świetle pasów

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

➤ Pas słupa zginany w strefie rozciągania

(dla pojedynczego szeregu śrub w strefie rozciągania)

$$k_4 = \frac{0,9 I_{\text{eff}} t_{\text{fc}}^3}{m^3}$$

I_{eff} najmniejsza dla danego szeregu długość efektywna I_{eff}
(rozpatrywanego indywidualnie lub jako część grupy szeregów)
obliczana na podstawie:

- ✓ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.3 Tablica 6.4 gdy pas słupa jest nieuzębrowany
- ✓ PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.3 Tablica 6.5 gdy pas słupa jest uzebrowany

t_{fc} - grubość pasa słupa

m - jak określono na rys. 6.8 PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.4

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

- **Blacha czołowa zginana w strefie rozciągania**
(dla pojedynczego szeregu śrub w strefie rozciągania)

$$k_5 = \frac{0,9 I_{\text{eff}} t_p^3}{m^3}$$

I_{eff} najmniejsza dla tego szeregu długość efektywna I_{eff} (rozpatrywanego indywidualnie lub jako część grupy szeregów) na podstawie [PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.5 Tablica 6.6](#)

t_p - grubość blachy czołowej

m - jak określono na [rys. 6.10 i 6.11](#) (gdzie $m = m_x$ przy szeregu w części wystającej blachy) [PN-EN 1993-1-8 § 6.2.6.5](#)

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – CZĘŚCI PODSTAWOWE

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.2

➤ Śruby rozciągane

(dla pojedynczego szeregu śrub w strefie rozciągania)

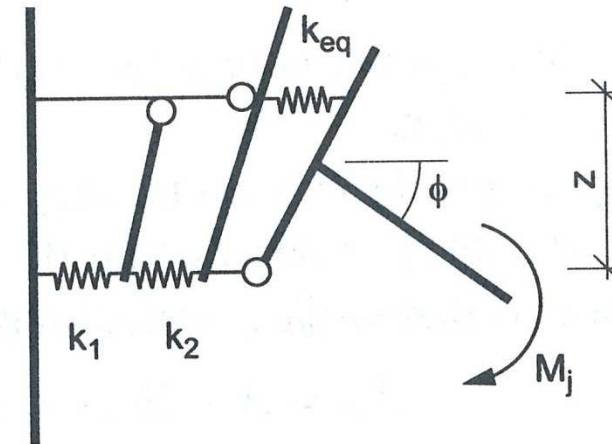
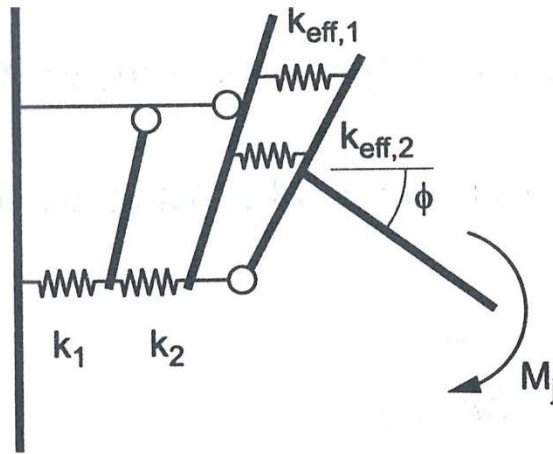
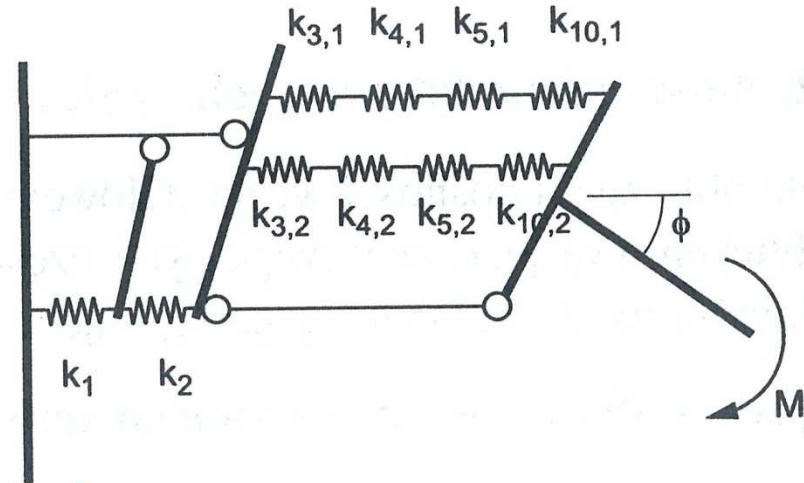
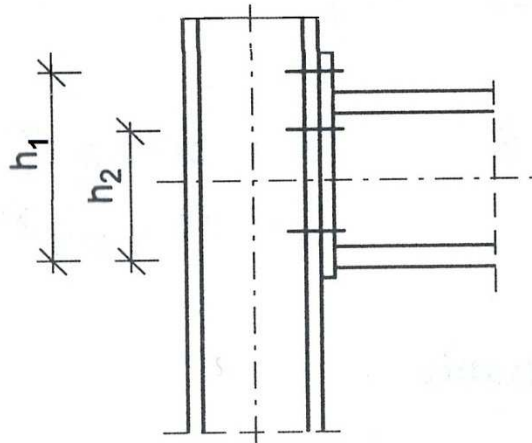
$$k_{10} = \frac{1,6A_s}{L_b}$$

A_s - pole przekroju czynnego śruby przy rozciąganiu

L_b - baza wydłużalności śruby, równa długości skleszczenia (tzn. sumarycznej grubości materiału i podkładek), oraz połowie sumy grubości łba śruby i grubości nakrętki)

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – METODA OGÓLNA

➤ Model sprężynowy wielorubowego węzła doczołowego

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – METODA OGÓLNA

➤ Sztywność początkowa

$$S_{j,ini} = \frac{Ez^2}{\frac{1}{k_1} + \frac{1}{k_2} + \frac{1}{k_{eq}}}$$

PN-EN 1993-1-8 § 6.3.3

k_{eq} - zastępczy współczynnik sztywności

h_r - odległość szeregu śrub r od środka ściskania

$k_{eff,r}$ - efektywny współczynnik sztywności szeregu r , uwzględniający współczynniki sztywności k_i części podstawowych

z_{eq} - zastępcze ramię dźwigni

$$k_{eq} = \frac{\sum_r k_{eff,r} h_r}{z_{eq}}$$

$$k_{eff,r} = \frac{1}{\sum_i \frac{1}{k_{i,r}}}$$

$$z_{eq} = \frac{\sum_r k_{eff,r} h_r^2}{\sum_r k_{eff,r} h_r}$$

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – METODA OGÓLNA

EN 1993-1-8 § 6.3.3.1(4)

W przypadku węzła rygla ze słupem i połączeń z blachą czołową, zastępczy współczynnik sztywności k_{eq} wyznacza się, uwzględniając (i zastępując) współczynnik sztywności k_i następujących części:

- środnika słupa przy rozciąganiu (k_3)
- pasa słupa przy zginaniu (k_4)
- blachy czołowej przy zginaniu (k_5)
- śrub rozciąganych (k_{10})

SZTYWNOŚĆ OBROTOWA WĘZŁA – METODA OGÓLNA

EN 1993-1-8 § 6.3.3.1(4)

W przypadku śrubowego styku belki z blachami czołowymi zastępczy współczynnik sztywności k_{eq} wyznacza się, uwzględniając (i zastępując) współczynnik sztywności k_i następujących części:

- blach czołowych przy zginaniu (k_5)
- śrub rozciąganych (k_{10})

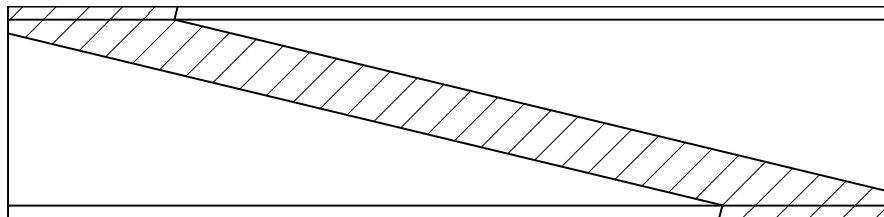
ZALECENIA PRAKTYCZNE

Program
Uczenie się
przez całe życie

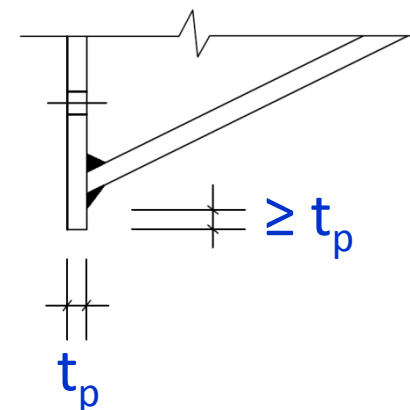
ZALECENIA PRAKTYCZNE – SKOS WĘZŁA OKAPOWEGO

- Dodatkowy trójkątny wycinek przyspawany pod rygłem przy połączeniu ze słupem;
- Długość wycinka – około 10% rozpiętości (lub do 15% rozpiętości przy efektywnym projektowaniu sprężystym);
- Skos wycina się zazwyczaj z tego samego kształtownika, z którego wykonany jest rygiel lub też z kształtownika wyższego albo wykonuje się z blachy;
- Wytwarzanie pary wycinków na skosy:

ZALECENIA PRAKTYCZNE – BLACHA CZOŁOWA

- Zazwyczaj wytwarza się ze stali S275 lub S235;
- W przypadku śrub klasy 8.8 i stali S275, grubość blachy czołowej powinna być w przybliżeniu równa średnicy śruby;
- Blacha czołowa powinna być szersza od kształtownika rygla, aby możliwe było wykonanie spoiny wokół pasów oraz powinna wystawać powyżej i poniżej kształtownika ze skosem, aby możliwe było wykonanie spoin pachwinowych;
- W strefie ściskania, powinna wystawać poniżej spoiny pachwinowej na odległość równą co najmniej grubości blachy t_p , aby maksymalnie zwiększyć długość docisku przy weryfikacji słupa poddawanego ściskaniu.

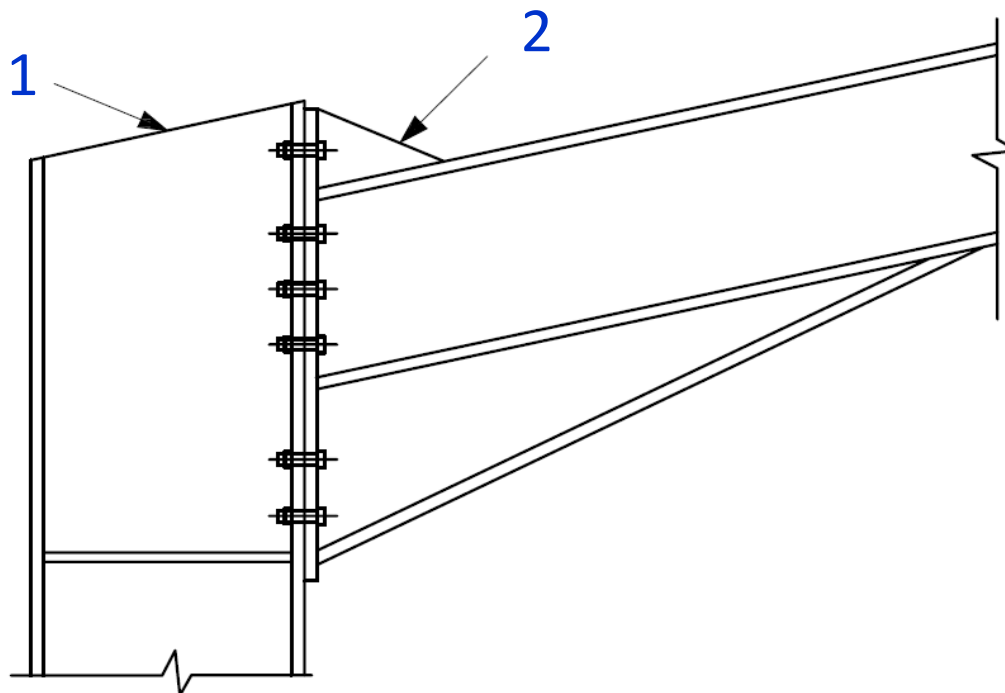

ZALECENIA PRAKTYCZNE – ŻEBRA USZTYWNIAJĄCE

- Zazwyczaj wykorzystywane są żebra poprzeczne usztywniające ściskaną część słupa, jeśli to możliwe, należy unikać innych elementów usztywniających;
- Elementy usztywniające pas słupa wykorzystuje się w celu zwiększenia nośności węzła;
- Zwiększoną nośność można również uzyskać poprzez:
 - ✓ zastosowanie większej liczby szeregów śrub,
 - ✓ zwiększenie wysokości skosu,
 - ✓ zwiększenie ciężaru kształtownika słupa,
 - ✓ wydłużenie blachy czołowej powyżej górnej krawędzi rygla.

ZALECENIA PRAKTYCZNE – WYSTAJĄCA BLACHA CZOŁOWA

- Przykład węzła z wystającą blachą czołową:

1. Wystająca część słupa – może być wymagane skośne cięcie
2. Żebro wzmacniające część wystającą blachy czołowej

ZALECENIA PRAKTYCZNE – ŚRUBY

- Generalnie w węzłach ramowych wykorzystuje się śruby M20 lub M24, klasy 8.8 lub 10.9;
- Śruby powinny mieć pełen gwint (te same śruby można wykorzystać w całym budynku);
- Zazwyczaj są rozstawione w szeregu w odległości 90 lub 100 mm;
- Pionowe rozstawy między szeregami śrub są zazwyczaj przyjmowane od 70 do 90 mm;
- W węzłach ram portalowych nie jest wymagane wykorzystywanie śrub sprężanych, ale w przypadku obciążeń cyklicznych (ze względu na zmęczenie), lepiej zastosować śruby sprężane. Zastosowanie śrub sprężanych jest konieczne przy projektowaniu ze względu na specyficzne warunki sejsmiczne według Eurokodu 8.

ZALECENIA PRAKTYCZNE – SPOINY

- Spoina łącząca rozciągany pas rygla z blachą czołową:

$$a_f \geq t_{fb} \left(\frac{f_y}{\gamma_{M0}} \right) \left(\frac{\beta_w \gamma_{M2}}{f_u \sqrt{2}} \right)$$

- Spoina łącząca środnik rygla z blachą czołową:

$$a_w \geq t_{wb} \left(\frac{f_y}{\gamma_{M0}} \right) \left(\frac{\beta_w \gamma_{M2}}{f_u \sqrt{2}} \right)$$

gdzie:

a_f - grubość spoiny łączącej pas

a_w - grubość spoiny łączącej środnik

β_w - współczynnik korelacji [PN-EN 1993-1-8 Tablica 4.1](#)

f_y - granica plastyczności stali rygla

f_u - nominalna wytrzymałość na rozciąganie słabszej z łączonych części

$$\gamma_{M0} = 1,0 \quad \gamma_{M2} = 1,25$$

PODSUMOWANIE

Program
Uczenie się
przez całe życie

PODSUMOWANIE

- **Omówiono węzły z doczołowymi połączeniami śrubowymi w konstrukcjach ramowych stalowych budynków parterowych.**
- **Przedstawiono szczegółową procedurę projektowania węzłów okapowych.**
- **W przypadku węzłów kalenicowych (i styków pośrednich) można zastosować tę samą procedurę jak dla węzłów okapowych, pomijając składniki słupa, jak również uwzględniając strefę rozciągania w dolnej, a strefę ściskania w górnej części węzła.**
- **Zaproponowano odpowiednie zalecenia praktyczne dotyczące szczegółów konstrukcyjnych węzłów ramowych.**

BIBLIOGRAFIA

Program
Uczenie się
przez całe życie

BIBLIOGRAFIA

- PN-EN 1993-1-1 – Eurokod 3 Projektowanie konstrukcji stalowych
- Część 1-1: Reguły ogólne i reguły dla budynków
- PN-EN 1993-1-8 – Eurokod 3 Projektowanie konstrukcji stalowych
- Część 1-8: Projektowanie węzłów
- ArcelorMittal „Design Manuals for Steel Buildings in Europe”
- Access Steel, NCCI „Design of portal frame eaves connections”
SN041a-EN-EU
- The Steel Construction Institute and The British Constructional
Steelwork Association Ltd. „Joints in Steel Construction –
Moment Connections”, P207/95

Program Uczenie się przez całe życie

Moduły szkoleniowe SKILLS zostały opracowane przez konsorcjum organizacji, podanych na dole slajdu.
Materiał jest w objęty licencją Creative Commons

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
Publikacje w ramach tego projektu odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autorów i Komisja Europejska
nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

